Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1994 йил 8 январь, шанба № 7—8 (21.612). Сотувда эркин нархда.

ҚАЙТА КАШФ ЭТИЛГАН ҲИНДИСТОН

Даврнинг шиддатига тан бермасликнинг иложи йўқ. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Ҳиндистон Республикасига илк ташрифига ҳали икки ярим йил ҳам бўлмаганини бугун тасаввур этиш мушкул. Қўҳна тарих учун киприк қоққудек бу давр асрларга татигулик оламшумул воқеа, янгиланиш ва ўзгаришларни ўзида қамраб ололдики, уларни санаб адоғига етиш қийин. Айниқса, Президентимизнинг мафтункор ҳинд диёрига биринчи ташрифидан икки ҳафта ўтар-ўтмас юртимизда истиқлол қуёши нур соча бошлаганлигини ёдга олиш мароқли.

Икки мамлакат Президентлари учрашуви.

Бу икки йилдан хиёл мўлроқ муддат ичида Ўзбекистон халқаро майдонда бўй-бастини кўрсатишга улгурди. Дунё харитасидан қонуний ўрнини эгаллаган ёш мустақил давлатни жаҳон тан олибгина қолмасдан, унинг дадил, эзгуликка йўғрилган овозига тобора диққат билан қулоқ тутмоқда, адолатли, тинчликпарвар, ҳолис сиёсатига хайрихоҳлик билдиряпти.

Ўзбекистоннинг тобора ортиб бораётган халқаро обрў-эътибори Президентимиз бошчилигидаги давлат делегациясининг Ҳиндистонга ташрифи бошланган дастлабки дақиқаларданоқ яққол сезилди. Ҳиндистон Президентининг муҳташам «Раштрапати бхаван» қасрида Ислом Каримовга кўрсатилган юксак эҳтиром, замбаракларнинг тантанавор гумбурлашлари, давлатимиз байроқларининг Ҳиндистон пойтахти марказий кўчаларини безаганлиги бунинг ташқи кўринишлари бўлса, Ҳиндистон Президенти Шанкар Шарма, Бош вазир Нарасимха Рао билан уч кун мобайнида бўлган ғоят дилкаш мулоқотларда Ўзбекистоннинг халқаро мавқеига берилган юксак баҳолар, бу ташрифнинг жаҳон оммавий ахборот воситалари диққат-эътиборида турганлиги ички мазмуни ва моҳиятини белгилади, дейиш мумкин.

намояндаларининг қалин алоқалари бу муносабатларнинг илк меваларидир.

— Ҳамкорлигимиз равнақ топиб бораётган бўлсада, иқтисодиёт соҳасидаги ишларимиз Ўзбекистон ва Ҳиндистон имкониятлари даражасида дея олмаймиз, — алоҳида таъкидлади Ислом Каримов Ҳиндистон Саноатчилари конфедерацияси вакиллари билан учрашувда. — Ўзбекистонда бугунги кунда хорижий шериклар билан 1000 га яқин қўшма корхона ташкил этилгани ҳолда, уларнинг атиги 14 таси ҳинд тадбиркорлари билан тузилгани, булардан 6 тасигина ишлаётгани бунга мисол бўла олади.

Табиийки, етти эмас, етмиш ўлчаб бир кесадиган хорижлик тадбиркорни иқтисодий бўҳронлар давом этаётган бугунги шароитда дадил ишга киришишга даъват қилишнинг ўзи жуда камлик қилади.

У ҳамкорликнинг кафолатли эканлигига, самарали бўлишига қатъий ишонч ҳосил қилиши керак.

Президентимизнинг Ҳиндистондаги машҳур фирмалар раҳбарлари аъзо бўлган Саноатчилар конфедерациясидаги нутқи худди шундай мантиқ ва далиллар залвори билан жозибали бўлди.

— Тадбиркор учун иш бошлашда энг асосийси нима? — мурожаат қилди тўпланганларга юртбошикистоннинг қидириб топилган табиий бойликларининг ўзи бир неча триллион долларни ташкил этар экан. Республикамизда юқори малакали мутахассислар, ишчилар кўп, коммуникация тараққий этмоқда.

Хўш, сизни яна нима ташвишлантиради? Давлатларимиз ўртасидаги масофами? Лекин, бизга Жанубий Корея Ҳиндистондан яқин эмас. Бироқ, «ДЭУ» фирмаси, АҚШ, Германия, Швейцария ва бошқа тараққий этган давлатларнинг машҳур фирмалари аллақачон ишни бошлаб юборган. Айтиб қўяй: иқтисодий ҳамкорлик йўлга чиққан поездга ўхшайди. Унга кечикканлар охирги вагоннинг зинасига ҳам чиқа олмай қолишлари мумкин.

Сизларни иқтисодий ҳамкорликка чорлаётганимнинг яна бир сабаби бор. Ўзбек

Ҳужжатлар имзоланаётган пайт.

А. Илёсов олган суратлар. (ЎзА).

Президентимиз мулоқот ва учрашувларда алоҳида таъкидлаганларидек, ўзбек ва ҳинд алоқалари минг йиллик тарихга эга. Аждодларимиз бу мустаҳкам дўстлик кўпригини тиклаш учун жуда кўп иш қилганлар. Ўзбекистоннинг мустақилликка эришгач, икки мамлакат ўртасидаги муносабатларга чинакамига янги саҳифа очилди. Юртбошимизнинг ҳинд диёрига биринчи сафари, Бош вазир Нарасимха Раонинг 1993 йил май ойида Ўзбекистонга ташрифи натижаларида имзоланган йигирмадан кўпроқ ҳужжат давлатлараро муносабатларимиз ишончли ҳуқуқий пойдевор бўлди. Сиёсий, иқтисодий, маданий соҳалардаги ҳамкорлигимиз ривожига бошлади. Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги ташаббусларини Ҳиндистон томонидан қўллаб-қувватланиши, ташкил этилаётган янги-янги ўзбек-ҳинд қўшма корхоналари, икки мамлакат илм-фан, адабиёт ва санъат

миз. — Менимча, биринчи навбатда — мамлакатдаги сиёсий барқарорлик. Ўзбекистонда тинчлик ва осойишталик ҳукм сураётганини билсангиз керак. Иккинчидан, мамлакатимизда хорижий тадбиркорлар билан ҳамкорликни рағбатлантириш, хусусан, солиқ имтиёзлари бериш учун ҳуқуқий негиз яратилган. Масалан, киритилган сармоялар даҳлсизлиги, улардан олиб чиқиб кетиш кафолатлари берилади. Сармоя киритиш учун Ўзбекистон жуда қулай. Бугунги кунда хорижий сармоядорларга Ўзбекистонда тадбиркорлик учун кафолат бера оладиган Жаҳон банки, Европа банки, Дойче банки, Франс де коммерсаль каби энг кўриш мумкин. Бизнинг табиий бойликларимиздан дунё энди хабар топяпти. Шуни айтиш кифояки, чет эл мутахассисларининг ҳисоб-китобларига кўра, Ўзбе-

халқининг ҳинд халқига меҳр-муҳаббати азалий ва абадийдир. Бу эса иш бошлашингиз учун қулай имконият бор, дегани. Мен эса, Президент сифатида Ўзбекистонда қўшма корхоналар ташкил этадиган ҳар бир ҳинд тадбиркорининг биринчи ёрдамчиси бўлишга тайёрман.

Тилмоч бу жумлани таржима қилган замон тўпланганлар оёққа қалқдилар, қарсаклар, олқишлар анчагача давом этди. Ҳинд саноатчилари ҳаяжон билан Президентимиз нутқидан олган таассуротларини ўртоқлашишга тушдилар.

— Очиғи, Ўзбекистон, унинг иқтисодиёти ҳақида аниқ тасаввурга эга эмаканмиз, — деди «Тата стил» фирмасининг Деҳлидаги корхоналари раҳбари жаноб С. Рамкришна. — Президентингизнинг таклифларини дарҳол ўрганиб чиқишга киришамиз. Яқин орада қўшма корхоналар

килларини Тошкентда учратиб қолсангиз ажаб эмас.

Телекоммуникациялар ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Ур» корпорациясининг вице-президенти С. Ниганнинг фикри ҳам шунга яқин бўлди.

— Ўзбекистон бундай имкониятлар билан бошқа манфаатдор шериклар ҳамкорлигида иқтисодиётини юксалтира олади, албатта, — деди у. — Лекин биз ҳаракат қилиб қолмасак, фурсатни бой бериб қўйишимиз ҳеч гап эмас. Чунки, Ўзбекистон — Марказий Осиёнинг юраги. Бу ерда қўшма корхоналар ташкил этиш ана шу минтақада мавқеимизни мустаҳкамлашга катта имкон туғдиради.

Ҳиндистон Саноатчилари конфедерациясининг президенти жаноб Жамшид Годреж ҳам учрашув катта муваффақият билан ўтганини таъкидлади.

— Эҳтимол, бу ҳақда гапириш бироз ноқулайдир, — деди у ҳаяжон билан. — Конфедерациямизда хорижий меҳмонлар, жумладан, давлат раҳбарлари ва ҳукумат бошлиқлари билан бундай учрашувлар тез-тез ўтказиб турилади. Аммо, мен бир мулоқотнинг бу қадар бизнинг саноатчиларни лол қолдирган, ғоя ва фикрларига на фақат хайрихоҳ, балки манфаатдор шерик қилиб олган давлат раҳбарини биринчи марта кўриб турибман. Сиз Президентингиз билан ҳар қанча фахрлансангиз арзийди. У бошқараётгандек, Ўзбекистон, албатта буюк давлат бўлади. Ҳиндистон саноатчилари бу олий мақсад сари интилишларингизда сиз билан ҳамкорлик қилишга тайёр. Яқин вақт ичида биз Тошкентда конфедерациямиз ваколатхонасини очамиз.

Мамлакатимиз раҳбари Бош вазир Нарасимха Рао жаноби олийлари билан икки бор амалий мулоқот ўтказди, молия вазири Манмоҳан Сингх, савдо вазири Пранаб Мукержини қабул қилганидан сўнг иқтисодий ҳамкорликнинг истиқболлари ойдинлашди. Яхшиси, бу ҳақда Ўзбекистон давлат делегацияси таркибида бўлган вазирлар ва йирик корхоналар раҳбарларининг сўзлари билан айтамиз.

Ўктам ИСМОИЛОВ, «Ўзентиклоцинвест» давлат ассоциацияси бошқарувининг раиси:

— Ҳиндистоннинг «Хабар груп» фирмаси билан Фарғонада йилига 4.000 тонна ип калава ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган қўшма корхона қуришга келишиб олдик. 1994 йил охиригача ҳинд шериклари Европа банкидан оладиган 11 миллион долларлик кредитга Швейцариянинг энг замонавий машина-ускуналарини ўрнатади. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, қўшма корхона маҳсулоти асосан жаҳон бозорига олиб чиқишга мўлжалланган. Яна шундай бир неча лойиҳа устидаги ишларни тезлаштиришга ҳам келишиб олдик.

Шавкиддин МИРЗАЕВ, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» давлат концернининг раиси:

— Биз «Акшой» фирмаси билан помидорни қайта ишлаб, жаҳон бозорида харидоргир маҳсулот тайёрлайдиган қўшма корхонани шу йил охиригача ишга туширишга келишиб олдик. «Ротан» фирмаси билан эса Самарқандда шарбат тайёрлайдиган қўшма корхона қуриш лойиҳаси устида иш бошладик.

Виктор ЧЖЕН, «Маҳаллий саноат» давлат корпорациясининг раиси:

— Биз «Моди» фирмаси билан швед технологияси асосида йилига 100 минг тонна ғўзапоядан 60 минг кубметр қипиқли плита тайёрлайдиган қўшма корхона ташкил этишга аҳдлашдик. Бу республикамизга ҳозир четдан келтирилаётган ёғочни 30 фоизга камайтириш билан бирга, қишлоқларда янги иш ўринларини вужудга келтиради.

Мирабрар УСМОНОВ, «Ўзбексавдо» давлат уюшмасининг раиси:

— Ҳиндистонлик ҳамкорларимиз мамлакатимизга чой, қаҳва, кийим-бош, газмол, атторлик моллари ва бошқа маҳсулотларни экспорт қилишни кўпайтиришга қарор қилди. Республикамизда савдо корхоналари амалда хусусийлаштириб бўлинганлиги уларни айниқса қизиқтириб қолди. Ҳинд савдо доиралари хусусий дўкон эгалари билан тезда қалин алоқалар ўрнатишга интилишди. Ўзбекистонда яқин орада очиладиган Ҳиндистон савдо уйи, Ҳиндистонда эса Ўзбекистон савдо уйи худди ана шу мақсадларга хизмат қилади.

Рустам АЗИМОВ, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг раиси:

— Биз ўзбек-ҳинд қўшма банкини ташкил этишга келишдик. У ўзбек ва ҳинд ишбилармонлари ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш ва ривожлантиришга кўмаклашади.

«Ўзбектуризм» миллий компаниясининг раиси Баҳодир Қаюмов ва «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори Ғани Рафиқов ҳам мамлакатларимиз ўртасида сайёҳлик, самолёт қатновини ривожлантириш, меҳмонхоналар қуриш ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик қилишга келишиб олдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 7 январь куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Покистон Ислом Республикаси ташқи ишлар вазири Сардор Асиф Аҳмад Алини қабул қилди.

Меҳмон Ўзбекистон раҳбарига Покистон Бош вазири Беназир Бхутто хонимнинг энг яхши тилакларини етказди.

Суҳбат чоғида республикамиз ҳукумати билан Покистоннинг янги тузилган ҳукумати ўртасидаги муносабатларни янада яхшилаш, ҳар икки мамлакатнинг ўзаро ҳамкорлик алоқаларини равнақ топтириш масалалари муҳокама қилинди.

* * *

Шу куни Сардор Асиф Аҳмад Али Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов билан учрашди.

Ўзаро мулоқот мобайнида икки томонлама ҳамкорлик билан боғлиқ масалалар хусусида сўз борди.

Учрашувда Покистон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Шафқат Али Шайх ҳозир бўлди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИНИНГ НАМУНАВИЙ УСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жамоа хўжаликлари, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг асосий бўғинларидан бири бўлиб, бозор иқтисодиёти шароитида қишлоқда ишлаб чиқарувчи кучлардан унумли фойдаланишни, меҳнат унумдорлигини янада ўстиришни, ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштиришга хизмат қилишни, жамоа хўжалиги аъзоларининг манфаатларини умумхалқ манфаатлари билан узвий боғлаб боришни таъминлашни кўзда тутган ҳолда:

Ўзбекистон Республикаси Деҳқонлар уюшмаси ва жамоа хўжаликлари кенгашида қабул қилинган жамоа хўжаликларининг намунавий устави хўжалик раҳбарларини сайлаш ҳамда уларни вазифасидан озод қилиш тартиблари тўғрисидаги қўшимча ва ўзгартишлар билан тўлалигича тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ,
Тошкент шаҳри,
1994 йил 6 январь.

(Ушбу Фармонга шарҳни газетанинг иккинчи саҳифасида ўқийсиз).

КОТИБЛАР МУЛОҚОТИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашида ушбу партия Марказий Кенгаши котибларининг Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи Марказий Қўмитаси раҳбарлари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши биринчи котиби М. Расулов, иккинчи котиб А. Жалолов, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи Марказий Қўмитаси биринчи котиби А. Тешабоев, котиблар Б. Юсупов, Ғ. Раҳимшиқов қатнашдилар.

Дўстона руҳда ўтган мулоқотда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг мамлакатимизда амалга ошираётган чуқур сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, унинг моҳиятини барча фуқароларга, айниқса, ёшларга атрофлича тушунтириш, ўсиб келаётган авлодни меҳнатсеварлик, Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги ишлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига бўладиган сайловларда ўзаро ҳамкорлик қилиш юзасидан маслаҳатлашилди. Шунингдек, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқининг бўлажак қурултойига тайёргарлик ва уни ўтказиш масалалари хусусида ҳам фикрлашиб олинди.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши матбуот маркази.

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг пленуми бўлди. Уни Олий суд раиси У. Мингбоев бошқарди.

Пленумда судлар томонидан жиноий жазо чораларини қўллаш амалиёти тўғрисидаги, шунингдек, фуқаролик ишларининг судларга тааллуқлилиги хусусидаги баъзи масалалар муҳокама қилинди. Олий суд пленумининг бир қанча қарорларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Пленумда республика Бош прокурори Б. Мустафоев, адлия вазири А. Мардиев қатнашди.

(ЎзА).

ИЛМИЙ-УСЛУБИЙ АНЖУМАН

Тошкентда олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, мутахассислар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш муассасалари ходимларини аттестациядан ўтказиш масаласига бағишланган амалий-услубий семинар ўтказилди. Унда республика олий ва ўрта махсус таълим вазири Ж. Абдуллаев ва бошқалар сўзга чиқиб, соҳада ўқув-тарбия ишларини яхшилаш, муаллимлар малакасини ошириш масалаларига эътиборни қаратдилар.

Анжуманда республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев қатнашди.

(ЎзА).

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ УРИНБОСАРИ И. ЖУРАБЕКОВНИНГ ДЕҲҚОНЛАР УЮШМАСИ ВА ЖАМОА ХУЖАЛИКЛАРИ КЕНГАШИ ЙИҒИЛИШИДА СУЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли биродарлар!

Бу ерга сизлар билан зиммамиздаги долзарб масалалар хусусида маслаҳатлашиш, мавжуд муаммоларни биргаликда кўриб чиқиш мақсадида йиғилдик. Хабарингиз бор, Ўзбекистон ҳукумати Президентимиз Ислом Каримов бошчилигида мамлакатнинг бозор иқтисодиётига ўтиш йўлларини белгилаб берди. Ўтган қисқа даврда қишлоқ хўжалигида ислоҳотни жорий этиш, маҳсулот етиштирувчиларга эркинлик бериш, уларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш, моддий манфаатдорлигини ошириш учун шарт-шароит яратишга изчиллик билан киришилди. Шу вақт мобайнида мулкчилик, ер, деҳқон (фермер) хўжаликлари ва ишбилармонликни ривожлантириш тўғрисида қонунлар қабул қилинди.

Вазирлар Маҳкамасининг Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорига мувофиқ ҳар бир туманнинг ўзига хос хусусиятларини, миллий анъаналар ва демографик вазиятни ҳисобга олган ҳолда қишлоқда давлат хўжаликларини мулкчиликнинг бошқа шаклларига босқичма-босқич ўтказиш йўллари белгиланди. Шу асосда давлат хўжаликлари жамоа ва деҳқон хўжаликларига, ширкатларга айлантирилмоқда. Айниқса деҳқон хўжаликлари яхши самара бермоқда. Масалан, Бухоро вилоятининг Усмон Юсупов номидаги жамоасидан Мустафо Файзуллаевнинг «Истиқлол» фермер хўжалиги 1989 йилда ташкил этилган бўлиб, унга 6,5 гектар ер ажратилган эди. Бугунги кунда экин майдонлари 22 гектарга етди, унда олти киши ишламоқда. Ўтган йили жамоа 29 тонна гўшт, 56 тонна сут етиштирди. Ҳар бир сигирнинг маҳсулдорлиги 3120 килограмм, гўштга топширилган қорамолнинг ўртача вазни 763 килограмм бўлди. Ялпи даромад 22 миллион сўмни ёки ҳар бир юмушчининг ўртача маоши 218 минг сўмни ташкил этди.

(Давоми иккинчи бетда).

ҚАЙТА КАШФ ЭТИЛГАН ҲИНДИСТОН

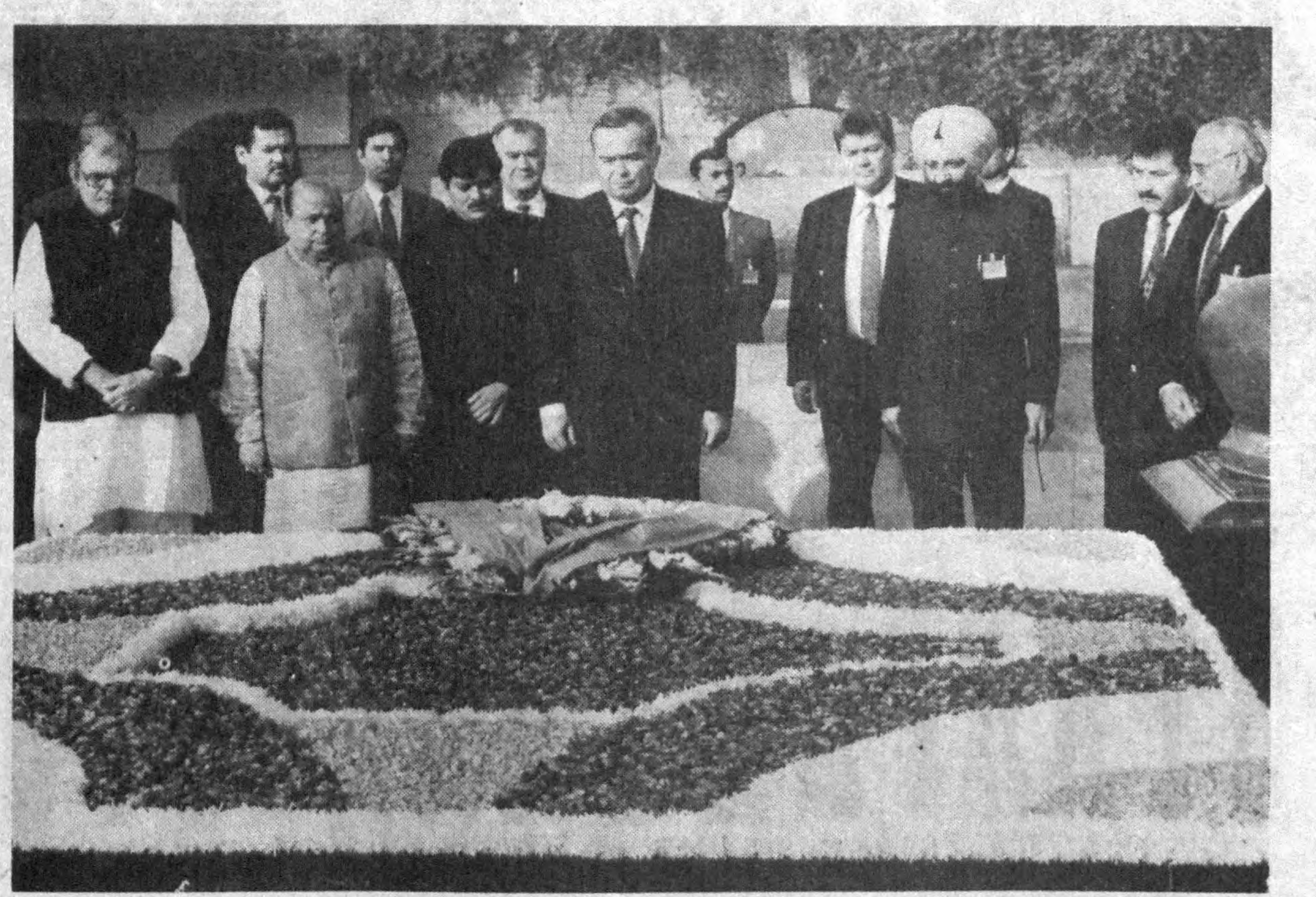

СУРАТЛАРДА: 1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни Ҳиндистон тупроғида тантанали кутиб олиш чоғида. 2. Йирик давлат арбоби Махатма Ганди ёдгорлиги пойига гулчамбарлар қўйиш пайти.

А. ИЛЕСОВ (ЎзА) олган суратлар.

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Давлат ташрифида иқтисодий масалалар асосий ўринни эгаллаган бўлса-да, уч куннинг ҳар бир дақиқаси ҳисобда бўлган тиғиз дастурда ўзбек-ҳинд муносабатлари равнақи учун катта аҳамият касб этган бошқа учрашув ва мулоқотлар ҳам кўп бўлди.

Ислом Каримовнинг Ҳиндистон Парламенти аъзолари билан учрашуви ҳам шу жиҳатдан эътиборлидир. Ўзбекистон Ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов, делегациянинг бошқа аъзолари иштирок этган бу учрашувда кўпгина бошқа масалалар қатори халқаро муаммолар юзасидан ҳам ошкора фикр алмашилди. Юртбошимиз республикада очиқ, демократик ҳуқуқий давлат, адолатли жамият қурилаётганини қайд этиб, қабул қилинган Конституциямиз бу йўлдаги салмоқли қадам бўлганини таъкидлади. Айни пайтда олижаноб мақсад ва ниятларнинг муштараклиги Ўзбекистон билан Ҳиндистоннинг халқаро масалаларга деярли бир хил ёндашувида ўз ифодасини топмоқда. Ўзбекистон халқаро майдонда Қўшилмаслик ҳаракатининг нуфузли етакчиларидан бўлган Ҳиндистоннинг маънавий ёрдами, қўллаб-қувватлашига умидвор, албатта.

Деҳлидаги Жавоҳарлал Неру университетида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга Ҳуқуқшунослик доктори фахрий унвони берилишига бағишланган тантанали маросим тарихи ва маданияти яқин икки халқ дўстлиги байрамига айланди. Аввало, Жавоҳарлал Неру университети Ҳиндистондаги энг нуфузли олий ўқув юрти бўлибгина қолмасдан, жаҳондаги йирик илмий марказ ҳам эканлигини эслатиш ўринлидир. Унинг фахрий унвонига сазовор бўлганлар саноқли. Хусусан, сўнгги марта университет фахрий доктори бўлиш шарафи Германия Федератив Республикасининг собиқ раҳбари, Нобель мукофотининг соҳиби Вилли Брандтга насиб этганди.

Ислом Каримовнинг тантанали маросимда сўзлаган ёрқин нутқи илм масκани олимларини шу қадар тўлқинлантириб юбордики, университет ректори П. Хаскар тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари остида шундай лутф қилди:

— Ҳиндистонни илк бор туркий халқлар учун аллома Беруний кашф этган бўлса, уни иккинчи бор ўзбек халқи учун сиз кашф этдингиз.

Бу рамзий ташбеҳнинг амалий мазмуни ҳам бор. Бевосита Президентимиз ташаббуси билан Жавоҳарлал Неру университетида ўзбек тили ва адабиёти бўлими ташкил этиладиган, Тошкентда эса Ҳиндистон маданияти маркази очиладиган бўлди.

Ўзбекистонлик меҳмонлар сафида бўлган Шарқшунослик институтининг бўлим мудири, республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Жавоҳарлал Неру номидаги халқаро мукофот соҳибаси Сабоҳат Азимжонова, таниқли адиблар Саид Аҳмад ва Муҳаммад Али, кинорежиссёр Латиф Файзиев, «Ўзбекистон — Ҳиндистон» дўстлик жамияти вице-президенти Озод Шаматов ва бошқаларнинг ҳинд биродарлар билан мулоқотлари ҳам янги асарлар, тадқиқотлар учун мавзу бўлишига умид қилиш мумкин.

Уч кунлик ташрифнинг бутун кўлами, моҳияти ва аҳамиятини бир газета мақоласида баён этиб бериш амри маҳол. Уларни тўлароқ, муфассалроқ, чуқурроқ идрок этиш учун бироз вақт керак. Сафар таассуротларини эса ажойиб рамзий маъно касб этган маросим ҳақидаги ҳикоя билан якунламоқчиман.

Президентимиз ҳинд давлатининг асосчиси Махатма Ганди ёдгорлиги пойига гуллар қўйиб, зиёрат қилгач, хотира боғига эзгу ният билан бир туп ниҳол ўтқазди. Сўнгра мамнуният билан:

— Бу ниҳолнинг таг-томирлари халқларимиз ўртасидаги дўстликдек бақувват ва чуқур бўлсин! — деб ният қилди.

Фикримча, бу дўстлик, қардошлик, биродарлик навниҳоли биргина шу боққа эмас, бутун Ҳиндистон заминига қадалгандек. Ҳозирданоқ улар барг ёза бошлади. Давлат ташрифи натижасида имзоланган олтита ҳужжат — иқтисодий ҳамкорлик асослари ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада кенгайтириш, фан-техника, маданият, почта алоқалари, телекоммуникация соҳаларида ҳамкорлик қилиш ҳақидаги битимлар, ўзбек-ҳинд қўшма банки ташкил этиш тўғрисидаги келишувлар бунинг ёрқин далилидир.

Мамлакатимиз раҳбарининг ташрифидан сўнг Ҳиндистон бизга яна ҳам яқинроқ бўлиб қолди. Экилган дўстлик ниҳоллари келгусида ажойиб самара беришига шубҳа йўқ.

Эркин ЭРНАЗАРОВ. (ЎзА).

Тошкент — Деҳли — Тошкент.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИНИНГ НАМУНАВИЙ УСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИГА

ШАРҲ

Жамоа хўжалиги қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши корхонаси бўлиб, тўла мустақиллик ва ўзини ўзи бошқариш шароитида хўжалик юритишнинг демократик принциплари асосида иш кўради. У ўзига қарашли мол-мулкдан самарали фойдаланиб, маҳсулот ишлаб чиқаришда хўжаликнинг ва унинг аъзоларининг ижтимоий, иқтисодий манфаатларини муҳофаза қилиш йўли билан бозор иқтисодиёти шароитида фаолият кўрсатувчи асосий ишлаб чиқариш шаклларидан бири ҳисобланади.

Бозор муносабатларига ўтиш жараёнида жамоа хўжаликлари иш юритиш усулининг қулайлиги, меҳнат унумдорлигининг юқорилиги билан давлат хўжаликларидан афзал эканлигини исботламоқда.

Шу боисдан кейинги икки йилда давлат хўжаликлари негизида янги жамоа хўжаликлари шаклланиб, уларнинг сони қарийб икки баравар кўпайди ва 1600 га етди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида қишлоқда мулкчиликнинг ҳар хил турлари шаклланиши туфайли уларга раҳбарлик қилишни яхшилаш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш, деҳқонлар турмуш фаровонлигини ошириш шу куннинг долзарб масаласи бўлиб ҳисобланади.

Кейинги вақтларда жамо хўжалиги раислиги лавозимига айрим гуруҳлар томонидан ўз шахсий манфаатларини кўзлайдиган, хўжалик юритишни билмайдиган, раҳбарликда тажрибаси йўқ, нолойиқ кимсаларни қўйиб қўйишга уриниш ҳоллари учраб турибди. Бундан ташқари намунавий уставнинг 76-моддасига зид равишда айрим жойларда 1000 гектардан кам бўлган ер майдонларида ҳам кичик хўжаликлар тузилган, ҳозирги вақтда улар иқтисодий заиф аҳволга тушиб қолган.

Келгусида бундай ҳолларга барҳам бериш мақсадида ҳамда жамоа хўжаликлари, ширкат уюшмалари, ижарачилар бирлашмалари раҳбарлигига тажрибали, ташаббускор, кўпчиликка маъқул бўладиган мутахассисларни сайлаш ҳамда кичик, иқтисодий заиф хўжаликларни йириклаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Деҳқонлар уюшмаси ва жамоа хўжаликлари кенгашининг қарори билан жамоа хўжалиги намунавий уставининг айрим моддаларига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритилди.

Уставнинг 67-моддаси биринчи хатбошига қуйидаги таҳрирдаги ўзгартиш киритилди:

«Жамоа хўжалигининг раиси аъзоларнинг умумий йиғилишида очиқ овоз бериш йўли билан муқобиллик асосида уч йил муддатга сайланади, раисликка номзод умумий мажлисда туман ҳокими томонидн тавсия қилинади, агар бу номзод сайланмаса, туман ҳокими яна бошқа номзодни тавсия этади».

Уставнинг 67-моддаси 4-хат бошига қуйидаги таҳрирдаги ўзгариш киритилди:

«Жамоа хўжалиги раисини лавозимидан озод этиш туман ва вилоят ҳокимлари ҳамда юқори қишлоқ хўжалиги ташкилотларининг фикр-мулоҳазасига асосан хўжалик аъзолари умумий йиғилишининг қарори билан амалга оширилади».

Уставнинг 76-моддасига қуйидаги қўшимча киритилди:

«Кичик, иқтисодий жиҳатдан заиф хўжаликлар бирлаштирилиши мумкин, бироқ, юқори рентабелли хўжаликларнинг асоссиз равишда бўлиниб кетишига йўл қўйилмайди».

Уставнинг 77-моддаси 1-хат бошига қуйидаги таҳрирдаги ўзгартиш киритилди:

«Жамоа хўжалиги устави хўжалик аъзоларининг ва янги иш юритиш шаклига ўтишни хоҳлаган фуқароларнинг умумий йиғилишида намунавий устав талабларига тўлиқ риоя қилинган ҳолда ҳамда хўжаликнинг ишлаб чиқариш, маҳаллий ва бошқа шароитларини ҳисобга олиб қабул қилинади ва бир ой муддатда туман (шаҳар) ҳокимлигида рўйхатга олиш ва банкда ҳисоб рақами очиш учун тақдим этилади».

• ХДП: сиёсий ташкилот нуфузи

«МЕН ЭЛ-ЮРТИМГА НИМА БЕРДИМ?»

Республикамиз аҳли, кекса-ю ёш Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда Президентимизнинг «Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати» мавзуидаги маърузасини ўқиб, республикамиз равнақи учун йўлланма бўладиган жиҳатларини жойларда муҳокама қилиб, келажагимиз буюклигига ишончлари ортмоқда. Айниқса, маърузада таъкидланганидек, қишлоқ хўжалиги, саноатдаги ўсишлар, молиявий аҳволимизнинг барқарорлашаётгани, келгусида ташқи алоқаларимизни мустаҳкамлашга замин яратилаётгани юқоридаги фикримизнинг далилидир.

Маълумки, Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар кенгаши турар-жой ишлаб чиқариш корхоналари ва муассасаларда, бошлангич партия ташкилотларида «Сиёсий мулоқот кунлари»ни ўтказиш ташаббуси билан чиқан эди. Турли мавзуларни қамраб олган мулоқотлар ўз натижаларини бера бошлади.

— Бу сиёсий мулоқотлар республикамиз раҳбарияти томонидан олиб борилаётган ислоҳотларни халқ ўртасида тўғри тарғиб қилишда муҳим аҳамият касб этади. Туманимизда бўлиб ўтган сиёсий мулоқотлар шуни кўрсатдики, юртимиз фуқароларининг руҳи тетик, юртбошимизга бўлган ишончи ортиб, буюк келажагимизнинг яқин эканлигини тушуниб етяптилар, — дейди Ўзбекистон ХДП Собир Раҳимов туман кенгашининг биринчи котиби Шуҳрат Асомов.

Дарҳақиқат, тумандаги маҳалла ва муассасаларда, барча бошланғич партия ташкилотларида сиёсий мулоқотлар, кўтаринки руҳда ўтяпти. Уларда ҳуқуқшунослар, иқтисодчи олимлар билан бирга партия фахрийлари, ташкилот раҳбарлари фаол қатнашмоқда. Ноябрь ойида бўлган сиёсий мулоқотлар Асосий Қонунимиз — Конституциямизга бағишланган бўлса, шу кеча-кундузда ўтказилаётган мулоқотларда Президентимизнинг «Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати» маърузасига аталиб, эртанги кунги вазифалар белгилаб олиняпти. 1993 йил якунлари сарҳисоб қилинмоқда.

Ҳа, 1993 йилни сарҳисоб қилиш, йўл қўйилган камчиликларни эндиликда такрорламаслик, юртбошимиз айтганидек: «Шу давлат, шу жамият менга нима берди?» деб эмас, балки «Мен ўзим Ватанимга, элу юртимга нима бердим?» деган саволни бериш, фидокорона меҳнат қиладиган пайт аллақачон келганлигини ҳис қилишимиз зарур.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ўтган йилнинг ўзида жами 715 та давлат хўжалиги мулкчиликнинг бошқа шаклларига ўтказилди. Уларнинг давлат банклари ва таъминотчиларига тўлов муддати ўтиб кетган қарзларини қайтариш муддати 20 йилга узайтирилди. Мулкчиликнинг бошқа шаклига ўтган хўжаликларнинг ички тузилмаси ва иқтисодий муносабатлари тубдан ўзгармоқда. Ислоҳ қилинган хўжаликларда бошқарув ходимлари 4 минг киши қисқарди.

Илгари хўжаликлар бошқарувида банд бўлган мутахассислар бугун бевосита ширкатларда фаолият кўрсатмоқда. Бу қишлоқ хўжалик агротехникаси ва технологиясита мунтазам риоя қилиш, ҳосилдорликни ошириш ҳамда жамоалар иқтисодини мустаҳкамлашга асос бўлмоқда. Буни Нишон туманидаги И. Бегимқулов, Дўстлик туманидаги «Дўстлик», Ромитан туманидаги «Ўзбекистон» хўжаликлари мисолида кўриш мумкин. Ким Пен Хва номидаги жамоа хўжалигида жуда яхши тажриба тўпланган. Илғор иш усулларини ўрганиб, кенг тарғиб қилишимиз керак.

Қишлоқ аҳолисига 300 минг гектар суғориладиган ер ажратилди. Томорқалар майдони ўртача икки баравар оширилиб, 541 минг гектарни ташкил қилди. Деҳқон хўжаликларини ривожлантириш учун ажратилган 237,6 минг гектар майдоннинг 130 минг гектари деҳқон хўжаликларита бўлиб берилди. Ҳозир 7 мингга яқин фермер хўжаликларининг деҳқончилик маҳсулоти етиштиришга қўшаётган улуши йилдан-йилга ошиб бормоқда.

Мингга яқин чорва фермаси меҳнат жамоаларига мулк сифатида берилди. Бу борадаги ишлар 1994 йилда ҳам давом эттирилади. Кўпчилик фермаларга етарли ер майдони ажратилди. Ишбилармонлар ва деҳқон хўжаликларини молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида «Тадбиркор» банки фаолият кўрсатмоқда. «Ўзқишлоқхўжтаъминоттузатиш» қўмитаси уларни моддий-техника ресурслари билан таъминлаш учун бир қатор савдо ва техника хизмати шохобчалари очди.

Хўжаликларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш мақсадида давлат буюртмалари йил сайин қисқартирилмоқда. Бозор иқтисодиёти қонуниятига риоя қилган ҳолда давлат харид нархлари белгиланадиган маҳсулотлар тури камаймоқда. Пахта, буғдой, гўшт ва сутдан ташқари барча хил маҳсулотга деҳқонларнинг ўзлари эркин нарх белгилайди. Бу хўжаликлар иқтисодиётини янада барқарорлаштиришга олиб келмоқда.

Ҳукуматимиз пул қадрсизланганини ҳисобга олиб, харид нархларини муттасил қайта кўриб чиқмоқда.

1993 йилда деҳқонларнинг давлатга сотган ҳамма турдаги маҳсулотларининг ҳақи кечикиб бўлса ҳам тўлаб бўлинди. Ҳамдўстлик мамлакатларининг бирортасида бундай иш амалга оширилгани йўқ.

Бундан ташқари Вазирлар Маҳкамаси шу йилнинг 15 январидан 30 январигача вазирликлар ўртасидаги қарзлар банк ссудаси ҳисобига тўлаб юборилиши тўғрисида қарор қабул қилди. Натижада ҳамма қарзлар тўлаб юборилади. Ва, ниҳоят, кўплаб корхоналарнинг молиявий аҳволи яхшиланади, 1994 йилда бир меъёрда ишлашига имкон яратади.

Кўп йиллик тажрибадан маълумки, қишлоқ хўжалиги соҳасидаги майда жамоалар ҳеч қачон яхши натижага эришмаган. Улар якка тартибда йирик муаммоларни ҳал қила олмайди. Даромаднинг кўп қисми бошқарув идорасини сақлашга сарфланади. Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар, деган халқнинг доно нақли бор. Шуни инобатга олиб, Вазирлар Маҳкамаси ўтган йил 7 январдаги қарорида давлат хўжаликларини бошқа нодавлат хўжаликларига айлантиришда уларнинг яхлитлигини сақлаш ва ер майдонининг бўлинишига йўл қўймасликни кўзда тутган эди. Бироқ баъзи вилоятларда хўжаликларнинг бўлиниб кетишига йўл қўйилди. Натижада уларда ишлаб чиқариш ҳажми кескин пасайди, иқтисодий аҳвол ёмонлашди. Масалан, Қуйичирчиқ туманидаги «Ужакент» жамоасидан «Кентас» ва «Юлдуз» хўжаликлари ажралиб чиққан эди. Уларнинг экин майдонлари 300 ва 500 гектар бўлиб, ўтган йили пахта тайёрлаш режаси атиги 76—56 фоиз бажарилди, кўплаб ҳосил далада қолиб кетди. Бу хўжаликларнинг таъминотчилардан қарзи 80 миллион сўмга етди.

Шу туманнинг Улуғбек номидаги жамоасидан ажралиб чиққан «Қизил Шарқ» ва «Йўлбошчи», Бўка туманининг Т. Ражабов номидаги жамоасидан ажралиб чиққан «Қашқадарё» хўжаликларида ҳам шундай ҳолат содир бўлди. Асака туманида ҳам бир қанча хўжаликлар парчаланиб кетган эди. Бунинг яхшиликка олиб келмаслигини сезган хўжалик аъзоларининг илтимоси билан илгариги жамоалар қайта тикланди.

Кўпинча хўжаликнинг номинигина ўзгартириш билан чегараланилмоқда. Зиён кўриб ишлаётган мулкчилик шакли ўзгарган 715 та хўжаликдан фақат 117 тасининг раҳбари алмаштирилди, холос. Оқибатда бундай жамоалар фаолиятида ўзгариш сезилмади. Чунки қотиб қолган, эскича фикрлайдиган, янгиликни, давр талабини сезмайдиган раҳбарлар бозор иқтисодиёти шароитида ишлашга қодир эмас.

Хўжалик раҳбарини эски тартибда сайлаб қўйиш яхши самара бермаяпти. Буни ўзингиз ҳам сезиб турибсиз. Натижада ўқимишли, ёш, ғайратли ва ишбилармон мутахассислар ишга бошчилик қилишига йўл қўйилмаяпти. Фикримизча, хўжалик ва корхона раҳбарлари таркибини ҳокимликлар қайта кўриб чиқиши лозим. Шу муносабат билан деҳқонлар уюшмаси ва жамоа хўжаликлари низомини қайта кўриб чиқиши ҳам керак, деб ўйлайман.

Ўртоқлар! Ҳар сафаргидек бу йил ҳам январь-февраль ойларида жамоа хўжаликларининг ҳисобот-сайлов умумий йиғилишлари ўтказилади. Маълумки, ўтган йили қишлоқ хўжалиги учун оғир келди, оби ҳаво ноқулайлиги туфайли ортиқча сарф-харажатга йўл қўйилди, етиштирилган маҳсулот таннархи қимматлашиб, даромад кам бўлди. Қишлоқ хўжалигидаги бу вазият ўрганиб чиқилиб, тегишли чора-тадбир белгиланади. Ҳозир бутун диққат-эътибор жорий йил режаларини тўлиқ бажаришга қаратилмоғи лозим. Кўкламги дала ишларига пухта ҳозирлик кўриш, уруғликни саралаб қўйиш, техникани мавсумга тайёрлашни ўз вақтида туғаллаш, чорва қишловини беталофат ўтказиш вазифаси турибди. Бу борада ҳаммангизга сиҳат-саломатлик ва муваффақият тилайман.

янгиликлар воқеалар хабарлар

„Биз ким, мулки Турон...“

АЛМАТИ — ДЕҲЛИ АВТОМОБИЛЬ ПОЙГАСИ

● АЛМАТИ. 1994 йилнинг ёзида Алмати — Деҳли автомобиль пойгаси ўтказиш юзасидан келишиб олинди.

Катта пойганинг йўллари Осиёнинг беш давлати ҳудудидан ўтади. Қозоғистон — Қирғизистон — Покистон ва Ҳиндистон мамлакатлари автомобиль йўллари пойга учун очиб берилади. Хайрли тадбирнинг мақсади Осиё минтақалари бўйлаб мунтазам автомобиль ҳаракати учун қулай асос яратишдир. Ҳозирданоқ бу беллашувда иштирок этиши мумкин бўлган моллар ва маҳсулотларнинг рекламаси ҳаракати ҳам бошлаб юборилди. «Азия» газетаси конкурс асосида реклама берувчиларнинг аризаларини қабул қилишга киришди.

Яқинда Қозоғистон Республикаси транспорт вазири Неъматжон Исингарин Қирғизистон, Хитой, Покистон ва Ҳиндистон мамлакатларининг Қозоғистондаги элчиларини ҳузурига таклиф этиб, уларнинг мамлакатларини ана шу пойганинг ҳам иштирокчилари бўлишга даъват этди. Бир пиёла чой устида бўлган суҳбат чоғида томонлар хайрли ишни қўллаб-қувватлашга ваъда бердилар.

ТОЖИКИСТОНДА ПАРТИЯ ТАВАЛЛУДИГА ТАЙЁРГАРЛИК

ДУШАНБЕ. Тожикистон Компартияси ўзининг ташкил топганлигининг 70 йиллигини кенг ва тантанали нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда.

Шу йилнинг декабрь ойида бўладиган бу тантана муносабати билан тожик коммунистлари Марказий Қўмитаси Ҳайъатининг махсус қарори қабул қилинди. Бу қарор республика ва вилоятлардаги коммунистлар газеталарида чоп этилди. Бу ҳужжатда республика Компартиясининг «тарихий хизматлари» батафсил баён этилган. Ҳозирги пайтда партия сафларида 80 мингдан зиёд аъзо бор. Унинг вакиллари республика парламенти ва бошқа ҳукумат идораларида ишлаб турибди.

КАСПИЙ ҲАВЗАСИ БИОЛОГИК РЕСУРСЛАРИ

●АШГАБАТ. Бу ерда Каспий бўйидаги беш давлат экспертларининг бўлиб ўтган кенгашида улкан ҳавзанинг биологик ресурсларини сақлаш ва улардан фойдаланиш тўғрисида ягона битимга эришилди.

Яқин вақтлар ичида Каспий бўйи давлатларининг раҳбарлари имзолайдиган бу ҳужжат барча бандлари ишлаб чиқилди. Ҳозирча Каспий денгизи ресурсларини сақлаш ва фойдаланиш Халқаро Қўмитанинг қароргоҳи қаерда жойлашиши ҳақида бир фикрга келингани йўқ. Бу ҳуқуққа Астрахань ва Эроннинг Энзели шаҳарлари даъвогарлик қилмоқда.

ЧИНГИЗ АЙТМАТОВНИНГ АЙТГАНЛАРИ

● БИШКЕК. Жаҳонга машҳур ёзувчи Чингиз Айтматов Янги йил арафасида Қирғизистон ва Қозоғистонда икки ҳафта мобайнида меҳмон ва мезбон бўлди.

— Мен Қирғизистон ва Қозоғистонда икки ҳафта бўлдим. Ана шу кунларда кўрган кечирганларим менда катта таассурот қолдирди. Бу сафар ватанимга шунчаки шахсий ёки оилавий юмуш билан келмаган эдим. Сафарнинг ўзига хос мақсади бор эди. Берлиндаги АРД телекомпанияси сизнинг камтарин каминангиз ҳақида фильмни суратга олишга аҳд қилган экан. Шу муносабат билан суратга олиш гуруҳи билан ҳамжиҳатликда менинг туғилган жойим Маймоқ станциясидаги Шакар қишлоғида бўлдик. Немис ижодкорлари ана шу ишга жазм этишган экан. Германияда баркамол фильм пайдо бўлиши учун чин кўнгилдан бу ишга ёрдамлашган бўлдим. Ҳаётимизда кўрилмаган ўзгаришлар содир бўлаётган бир пайтда бу ишга хайриҳоҳлик кўрсатиш ўринлидир. Бу ишлар ўзимнинг йўлим қандай бошланганлигини, ўз ижодим, умуман мен ишни нимадан бошлаганлигим ва ёшим улғайган бир пайтда қаерда эканлигим ҳақида янгидан тасаввур этиш имконини беради. Шу кунларда мен 65 ёшга кирдим... Ғарб телевизиончилари мен билан қизиқиб қолишган экан, мен ўзим ҳақимда ҳам ўйлаб қолдим.

ЙЎЛ ҲАҚИ ИККИ МАРТА ОШДИ

● БИШКЕК. Қирғизистон шаҳар транспортида юриш ҳақи икки марта ошди.

Автобусда битта патта 20 тийин (Россия рублида 35 сўм)гача қимматлашди. Бу 1 январдан бошлаб энг кам пенсия, иш ҳақи ва стипендиялар оширилгани муносабати билан бозор иқтисодиётига қилинган жавобдир.

ҲУКУМАТ АЪЗОЛАРИ РОЖДЕСТВО АРЧАСИДА

● АЛМАТИ. Мамлакат пойтахтидаги опера ва балет театрида Рождество хайрия бали ўтказилди.

Ундан тушган маблағ бемор болалар, «афғончилар»ни даволашга ва маданият арбобларига моддий ёрдам беришга сарфланади. Тантаналарни ўтказиш учун сарфланадиган харажатларни «Бобек» Республика хайрия фонди ва Алмати шаҳар маъмурияти ўз зиммасига олган. Тадбирга ҳукумат аъзолари, дипломатлар, йирик корхоналар ва тижорат таркибининг раҳбарлари ҳам таклиф этилган.

ҲИРОТДА КОНСУЛХОНА ОЧИЛДИ

●АШГАБАТ. Туркманистоннинг Афғонистоннинг Ҳирот шаҳрида консулхонаси очилди.

Унинг ишлаши учун ҳукумат томонидан молиявий маблағ ажратилди. Бундан ташқари унинг ишлайдиган ҳудуди ва ходимлари сони белгилаб берилган.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

янгиликлар воқеалар хабарлар

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

1. Ўзбекистон Халқ демократик партияси Миллий истиқлол мафкураси муҳокамаларда тушган таклифлар билан бойитилган ҳолда, дастуриламал сифатида тўлалигича қабул қилинсин.

Ўзбекистон ХДП Дастурига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш жараёнида ушбу ҳужжатда баён этилган ғояларга таяниш тавсия этилсин.

2. Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республика, вилоят, шаҳар, туман кенгашлари, барча бошланғич партия ташкилотлари Ўзбекистон ХДП Миллий истиқлол мафкурасини ҳаётга татбиқ қилишнинг жорий ва узоқ муддатли чора-тадбирларини белгилаб, уларни изчиллик билан амалга оширсинлар.

3. «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталари таҳририятларига Ўзбекистон ХДПнинг Миллий истиқлол мафкурасини кенг ва мунтазам тарғиб этиш, партия ташкилотларининг шу соҳадаги иш тажрибасини муттасил ёритиб бориш, йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилишга йўналтирилган ишларни амалга ошириш топширилсин.

1.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ МАФКУРАСИ

2.

Она-Ватанимиз — Ўзбекистон халқимизнинг асл фарзандлари юз йиллар давомида жон фидо қилиб келган азалий орзу—миллий, давлат мустақиллигига эришди. Миллий истиқлол, иқтисодий фаровонликни таъминлаш, ижтимоий-сиёсий тараққиёт, маънавий равнақининг ўзига хос йўлини танлаб олган ўлкамизда замонавий, инсоний турмуш тарзининг шарт-шароитлари вужудга келтирилмоқда. Чунончи, бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш, унинг мураккаб қийинчиликларга тўлиб-тошган даврида фуқароларни ишончли ижтимоий муҳофазалаш, жамият сиёсий бошқарувининг салоҳиятли тизимларини яратиш, юз бераётган ўзгаришларнинг кўлами ҳамда миқёсларига монанд маънавиятни ҳосил қилиш жабҳаларида дадил қадамлар қўйилмоқда. Ўзбекистонда кўппартиялилик, сиёсий фикрлар хилма-хиллиги меъёрий ҳолга айланмоқда. Муқобиллик асосида, ҳорижий кузатувчиларнинг холисона иштирокида мамлакат Президентининг умумхалқ сайловлари ўтказилди. Мустақил Ўзбекистоннинг умумхалқ муҳокамаси, халқаро мутахассисларнинг талабчан синовидан ўтган биринчи Конституцияси қабул қилинди. Ўзбекистон жаҳонга танилмоқда, у жаҳонни ўзи учун кашф этмоқда. Юртимизда миллий тотувлик ва фуқаролар осойишталигининг барқарорлиги ҳукм сурмоқда. Жаҳон, Шарқ ва ислом дунёси маданий-маърифий хазинасига бебаҳо ҳисса қўшган ал-Форобий ва ал-Хоразмий, ал-Фарғоний ва Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино ва Исмоил ал-Бухорий, ат-Термизий ва Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд ва Амир Темур, Мирзо Улуғбек ва Алишер Навоий, Бобур ва Машраб, Нодира ва Бердақ каби буюк алломалар қолдирган маънавий меросимиз тикланмоқда.

Диёримизда чинакам инсоний, демократик ва адолатли жамият, ҳуқуқий давлатчиликни

3.

бунёд этишга киришилди.

Ушбу бош мақсадга эришиш учун зарур бўлган ҳал қилувчи омиллардан бири — миллий истиқлол мафкурасини яратиш ва уни ҳаётга татбиқ этишдир. Мафкурамизнинг асосий мазмуни, моҳияти ва вазифалари партиямиз Дастурида, ХДП Раиси, Ўзбекистон Республикаси Президенти — И. А. Каримов асарлари, маъруза ва нутқларида ифодаланган. Шу билан бирга, уларда баён этилган қоидаларни тараққиётимизнинг муттасил ўсиб борувчи талаблари асосида ривожлантириш, унинг барча кўламлари ва жиҳатларини аниқлаш фаолиятимизнинг долзарб масаласига айланди.

Бизнинг мафкурамиз, авваламбор, халқимиз асрлар давомида орзу қилган, ҳамиша интилиб келган мустақиллик, эркинлик, ижтимоий тенглик, меҳнатни улуғлаш, она заминга меҳр-муҳаббат, инсонпарварлик каби ҳаётбахш ғояларни ўзида мужассамлаштиради. У инсониятнинг, авлод-аждодларимизнинг қўҳна ва бой маънавий хазинаси дурдоналари, илғор анъаналари, урф-одатларига, диёримизда яшовчи барча миллат ҳамда элатларнинг тарихи, тили, маданияти, эътиқоди, дини, расм-русумларини ҳурмат қилишга таянади.

Мазкур мақсад ва вазифалар қуруқ сўз бўлиб қолмаслиги, баландпарвоз, пуч шиорларга айланмаслиги учун мустаҳкам иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маънавий заминнинг яратилиши талаб этилади.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси, шу боис миллий истиқлол мафкурасининг асосий йўналишлари ва уни ҳаётга татбиқ этишнинг йўллари ҳамда воситаларига оид ўз нуқтаи назарини қуйидагича ифодалайди.

ИҚТИСОДИЙ СОҲАДА

Мамлакатимиз хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, босқичма-босқич бозор муноса-

4.

батларига ўтишни таъминлаш миллий мустақиллигимизни мустаҳкамлашнинг ҳал қилувчи шарти ҳамда мамлакатимиз ҳар бир фуқаросининг ватанпарварлик бурчи эканлигини халқимиз томонидан идрок этилиши, ушбу йўлдан собитқадамлик билан бориш. «ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРГА — КЕНГ ЙЎЛ!» шиорини олға суриш. Мулкчиликнинг хилма-хиллиги, меҳнаткашни мулк соҳибига айлантириш, ишлаб чиқарувчининг истеъмолчи устидан якка ҳокимлигига чек қўйиш, самарадор солиқ тизимини жорий этиш асосида одамларда меҳнатсеварлик, ташаббускорлик, тадбиркорлик, ишбилармонлик каби ҳислатларни шакллантириш. Фақат иқтисодий муносабатларни инсонийлаштириш орқали кишиларни ижтимоий боқимандалик, ишёқмаслик, енгил-елпи йўллар билан бойлик орттириш, талон-торожчилик, лоқайдлик иллатларидан халос қилиш, жиноятчиликнинг турли-туман шакллари пайини қирқиш.

Бозор иқтисодиётида пайдо бўлиши мумкин бўлган хуружларни, пала-партишликларни жиловлаб, унинг ижтимоий йўналганлигига доимийлик бахш этиш мақсадида давлатнинг ихтиёрида халқ хўжалигининг муҳим тармоқларини сақлаб қолиш ва унинг имкониятларидан фуқароларнинг манфаатларини ҳимоя қилишда самарали фойдаланиш.

Ташқи иқтисодий алоқаларда халқимиз манфаатдорлигининг устиворлигини ҳисобга олиб, бошқа давлатлар, хусусан, қўшни мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли, ўзаро фойдали, мамлакатимизнинг иқтисодий мустақиллигига хизмат қилувчи ҳамкорликни йўлга қўйиш.

ИЖТИМОИЙ СОҲАДА

Ҳар бир фуқарога эркин, ижодий, сермаҳсул ва қобилиятига яраша меҳнат қилиш

5.

ва дам олиш шароитларини яратиш ҳамда жамиятнинг барча аъзолари учун имкониятлар тенглигини кафолатлаш. Меҳнатга лаёқатлиларни ишсизликдан ҳимоя қилишнинг кафолатланган, ишончли ва замонавий тизимини вужудга келтириш. Ёш авлодни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этишни, уни тарбиялашнинг энг таъсирчан устивор йўналиши, деб билиш. Кишиларни иш билан таъминлашда халқимизнинг турмуш тарзини, унинг туғилиб ўсган заминга содиқлигини, болажонлигини ҳисобга олиш.

Аҳолининг кам даромадли ва ночор қатламларини — кўп болали оилалар, нафақахўрлар, ногиронлар, қаровсиз кексалар, етим-есирлар, бева-бечоралар, ўқувчи ва талабаларни ҳозирги ўтиш даврининг мураккаб шароитларида ижтимоий ҳимоялашнинг энг зарур чораларини мунтазам кўриб бориш. Яхши яшашнинг асосий шарти яхши меҳнат қилиш эканлигини ҳар бир киши томонидан тўла англаб етишга эришиш.

Халқимизнинг аксарият кўпчилиги қишлоқда истиқомат қилишини назарда тутиш, унинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга алоҳида эътибор бериш, жойларда саноат ишлаб чиқаришининг ва аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги-янги корхоналарини вужудга келтириш, бунда маҳаллий шароитларни ҳисобга олиш.

Халқ маорифи, ўрта махсус ва олий таълим, соғлиқни сақлашнинг замонавий тизимларини шакллантириш билан бирга ҳар бир жамият аъзоси учун уларнинг текин ва пулли хизматининг юксак сифатини кафолатлаш. Хотин-қизларнинг жамиятда эркаклар билан амалдаги тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш, уларнинг мавқеини юксалтириш, оналик билан замонавий маданият даражасидаги ижтимоий фойдали фаолиятнинг уйғунлашиши учун тегишли омилларни муҳайё этиш, оналик ва болаликни муҳофазалаш ишларини

6.

такомиллаштириш, соғлом авлодни шакллантириш йўлидаги саъйи ҳаракатларни кучайтириш, ёш оилаларнинг оёққа туриши ҳамда мустаҳкамланишини доимий қўллаб-қувватлаш, «ОИЛА, РАВНАҚИ — ЖАМИЯТ, ДАВЛАТ РАВНАҚИ!» эканлигини ижтимоий ҳаётимизнинг муҳим қоидаси, деб билиш.

Мамлакатимиз миллий истиқлоли истиқболлари талабларига мос ёш авлодни вояга етказиш — ижтимоий сиёсатимизнинг асосий вазифаларидан бири эканлигини ҳамиша ёдда тутиш.

Меҳнат ва уруш фахрийларини эъзозлаш, ҳурматини жойига қўйиш, уларнинг бой ҳаётий тажрибасидан янги жамият барпо этиш йўлида оқилона фойдаланиш, кекса авлод тўғрисида ғамхўрлик қилишни янада кучайтириш.

Жамият, давлат, жамоа, оила ва шахс манфаатлари уйғунлигига эришиш.

Халқимизнинг барча тоифалари, яъни ишчилар, деҳқонлар, ҳунарманд — косиблар, зиёлилар, хизматчилар, ҳарбийлар, хотин-қизлар, ёшлар, юртимиздаги жами миллатлар ва элатларнинг анъанавий тинчтотувлиги, осойишталиги, аҳиллиги ва ҳамкорлигини кўз қорачиғидай асраб-авайлаш, диёримизда ҳукм сураётган ижтимоий барқарорликни мустаҳкамлаш. «ТИНЧЛИК, БАРҚАРОРЛИК, ОСОЙИШТАЛИК — ЭНГ КАТТА БОЙЛИГИМИЗ!» эканлигини омма онгига сингдириш.

Ижтимоий адолат қоидаларини поймол этувчиларга, жамиятдаги барқарорликка раҳна солувчиларга қарши аёвсиз курашиш. «ИЖТИМОИЙ АДОЛАТ — ИНСОНПАРВАР ЖАМИЯТИМИЗНИНГ ПОЙДЕВОРИ!» чақириғига ҳамиша содиқ бўлиш.

СИЁСИЙ СОҲАДА

Демократик жамиятни барпо этиш. Юксак онг соҳиби, сиёсий жиҳатдан етук ва уюшган

7.

халқни ҳуқуқий давлат ҳокимиятчилигининг бирдан-бир ишончли манбаи, мустаҳкам таянчи ҳамда хушёр назоратчиси, деб билиш. Халқнинг жамият ва давлат ишларини идора этишда бевосита ҳамда ўзининг сайлаб қўйилган вакиллари орқали иштирок этиши. Мамлакат фуқаролари ҳуқуқ ва эркинликлари, уларнинг қонун олдидаги тенгликларини кафолатланиши.

Давлат ҳокимиятини жамият сиёсий тизимининг етакчи бўғини, деб ҳисоблаш. Ўзбек миллий давлатчилиги тарихий анъаналари ва жаҳон илғор тажрибасига таяниб, дунёвий, ҳуқуқий давлатни барпо этиш. Унинг халқ иродасини ифода этишига, фуқаролар манфаатларига хизмат қилишига эришиш.

Давлат ва ижроия ҳокимиятларининг Президентлик тизимини кучайтириш ҳамда маҳаллий ўз-ўзини бошқаришни жорий этиш.

«ДЕМОКРАТИЯ — СИЁСИЙ ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ШАРТИ!» эканлигини доимо ёдда тутиш.

Бозор муносабатларига ўтиш, янги жамиятни бунёд этиш даврида давлатнинг бош ислоҳотчи эканлигини тан олиш, унга қатъий риоя этиш, жамиятда қонуннинг устиворлигини таъминлаш, Конституция, давлат рамзларига, Президентга ва ҳокимият идораларига фуқароларнинг ҳурматини шакллантириш.

Фикрлар хилма-хиллигини, кўппартиялиликни, сиёсий партияларнинг жамиятдаги турли тоифа ва гуруҳларнинг манфаатларини ифодалашини, уларнинг ҳокимият учун сайловларда қатнашишини, ўзларининг унга сайланган вакиллари орқали давлат идораларини тузишлари, бошқаришлари ёки шу ишларда иштирок этишларини демократик жамиятнинг меъёрий ҳолати, деб ҳисоблаш.

Сиёсий партияларга халқ билан сиёсий ҳокимият ўртасидаги муҳим боғловчи бўғин, деб қараш. Идора этувчи ёки унда иштирок қилаётган сиёсий партия ҳокимият ва бошқарув тизимларидаги раҳбарлик лавозимларига

8.

ўз вакилларини сайлаш, тайинлаш ҳамда уларни чақириб олишларига доир таклиф, тавсиялар бериш ҳуқуқини эътироф этиш, унга риоя қилиш. Партиянинг кадрлар сиёсатини ишлаб чиқиб, уни оғишмай ҳаётга татбиқ этишга эришиш.

Фуқароларнинг иқтисодий, ижтимоий, маданий, маънавий эҳтиёжларини қондириш ва манфаатларини ҳимоя этишда жамоат бирлашмаларининг фаолият кўрсатишлари учун барча шарт-шароитларни яратиш.

Ўзбекистон Республикасининг жаҳон ҳамжамияти тўла ҳуқуқли аъзоси сифатида халқнинг эзгу мақсадлари, фаровонлиги ва ҳавфсизлигини таъминловчи тинчликсевар ташқи сиёсатни амалга оширишини, яхши қўшничилик, ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришини таъминлаш.

МАЪНАВИЯТ СОҲАСИДА

Миллий мустақиллик туфайли очилган имкониятлардан фойдаланиб, энг аввало, мустабид шўролар тузуми бизга мерос қилиб қолдирган маънавий инқироздан қутулиш, «МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ — ЭНГ БУЮК МАҚСАДИМИЗ!» шиорига оғишмай амал қилиш. Истиқболимизнинг кенг ва серқирра кўламларига, улуғвор мақсадларимизга монанд маънавий қадриятлар тизимини вужудга келтириш. Зеро, ҳаётнинг ўзи олдимизга шундай мисли кўрилмаган тақдирломон муаммоларни кўндаланг қилиб қўймоқдаки, уларга тўғри жавоб топмоқ учун маънавиятнинг юксак даражаси талаб этилади. Ушбу ўта муҳим вазифани ҳал этиш учун, биринчи галда, асрлар давомида аждодларимиз яратган буюк маънавий мерос сарчашмаларига мурожаат этиш. Уларни чуқур ўрганиб, мамлакатимиз халқларини, жаҳон афкор оммасини ушбу хазинанинг битмас-туганмас дурдоналаридан баҳраманд қилиш.

Миллий қадриятларимиз, халқимизнинг ўзига хос удумлари ва унинг юксак ахло-

9.

қий фазилатлари маънавиятимизнинг ўзагини ташкил этиши. Шунингдек, озодлик, тенглик, инсонпарварлик каби умумбашарий қадриятлар ҳам унинг ажралмас таркиби эканлиги.

Янги жамиятни барпо этишнинг беқиёс омили бўлмиш маънавиятнинг ушбу жараёнда ривожланиб, бойиб, такомиллашиб, сайқалланиб бориши. «ЮКСАК МАЪНАВИЯТ — МИЛЛИЙ РАВНАҚИМИЗНИНГ БОШ ОМИЛИ!» даъватини илгари суриш.

Жамият ҳаётининг гултожи, унинг уриб турган юраги — маънавиятнинг асосий қирралари қуйидагиларда ифодаланиши:

— одоб-ахлоқ меъёрларида (инсонийлик, меҳр-оқибат, кексаларга ҳурмат, ёшларга иззат, роя-андиша, орият, тўғрилик, ҳақгўйлик, инсоф, диёнат, виждон, ҳалол-поклик, саховат, иффат, шарм-ҳаё, иболилик, адолат, раҳм-шафқат).

Илм-фанга ва маърифатга таянишда:

— адабиёт, санъат, бадиий ижод аҳамиятининг муттасил ўсиб бориши,

— миллий ғururнинг уйғониши, шаклланиши ва ривожланиши;

— она табиатнинг эъзозланиши;

— таълим-тарбия ишларининг миллийлик ва илмийлик руҳи билан суғорилганлиги;

— ислом маданияти қадриятларига ҳурмат, бошқа динларнинг таҳқирланишига йўл қўймаслик;

— она тилини мукаммал билиш ва қўлланишда ҳамда бошқа халқлар тилларини ривожланиши учун шарт-шароитлар яратиб беришда.

Миллий руҳиятимизнинг:

— шарқона фазилатлар (вазминлик, камсуқумлик, катталарга ҳурмат, бардошлилик, чидамлилик ва ҳоказо);

— жамоавийликка мойиллик (маҳалла бўлиб яшаш турмуш тарзи, жамоатчилик фикри билан ҳисоблашиш ва ҳоказо);

— вафодорлик, садоқатлилик, муруввват, оилага ғамхўрлик;

10.

— меҳнатни улуғлаш ва бошқа хислатларда намоён бўлиши;

Мамлакатимиз истиқболи масъулияти талабларидан келиб чиқиб, миллий маданиятни ривожлантириш учун:

— ҳар киши ўз қобилияти ва истеъдодини тўла намоён қилишига имконият туғдирувчи замонавий меҳнат, ишлаб чиқариш маданияти меҳнатсеварликни ёшликдан шакллантириш;

— бозор иқтисодиёти талабларига муносиб бўлиш рақобатчилик шароитида зарур бўлган уддабуронлик ва довюраклик, оқил таваккалчилик хислатларини тарбиялаш;

— моддий ва маънавий фаровонлик даражасининг кўрсаткичи — турмуш маданиятини юксалтириш;

— инсоний муносабатлар маданиятини ошириш;

— эзгулик билан йўғрилган ахлоқий маданиятни вужудга келтириш;

— ҳар бир фуқаро томонидан ўзининг ҳуқуқ ва бурчларини чуқур англашни тақозо этувчи, уни шахсий ва ижтимоий манфаатлар йўлида фидокорона ҳаракатлар қилишга ундовчи сиёсий маданият ҳосил қилиш;

— халқимизни, миллатимизни, республикамизда яшовчи ҳар бир кишининг она-Ватанни чексиз севувчи, унинг буюк келажагига сўзсиз ишонувчи, ҳимояси ва гуллаб-яшнаши йўлида фидойилик кўрсатишга ҳамиша тайёр, чинакам ватанпарвар бўлиб етишишига эришиш. «ЭЗГУЛИК — ИНСОНИЙ ХИСЛАТ!» дегувчилар сафини муттасил кенгайтириб бориш.

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ МАФКУРАСИНИ ҲАЁТГА ТАДБИҚ ЭТИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎЛЛАРИ ВА ВОСИТАЛАРИ

Миллий истиқлол мафкурасида мужассамлашган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тадбиқ этиш йўллари ҳамда воситаларини Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўзининг

11.

жамиятимиз сиёсий тизимида тутган нуфузли ўрни, мавқеи билан бевосита боғлиқликда кўради.

Бу ҳол, биринчи навбатда, партиямиз Раисининг миллий бирлигимиз рамзи, мамлакатимиз яхлитлигининг тимсоли сифатида Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб бутун халқ томонидан сайланганлигида, у орқали дастурий ғояларимизнинг рўёбга чиқиш имкониятлари мавжудлигида ўз ифодасини топмоқда.

Шунингдек, давлатимизнинг Олий Мажлисидан тортиб маҳаллий ҳокимият, Вазирлар Маҳкамасидан энг қуйи ижроия идораларигача аксарият масъул лавозимлар Ўзбекистон ХДП аъзолари томонидан эгаллаб турилганлиги ниятларимизни муваффақиятли амалга ошириш омилларидан биридир.

Булар бизга кенг имкониятлар яратиб бериш билан бирга, партиямиз зиммасига алоҳида юксак масъулият юклайди. Бинобарин, Ўзбекистон ХДП мазкур тизимлардаги вакиллари орқали нафақат ўз сиёсатини утказади, уларга фаол кўмаклашади, ишончли таянч бўлиб хизмат қилади, балки уларнинг фаолияти устидан мунтазам ва таъсирчан назорат ҳам қилиб боради.

Миллий истиқлол мафкурасини ҳаётга тадбиқ этиш истиқболлари мақсадларимизни кенг ёйишни, яъни уларни барча ХДП аъзолари, ҳар бир фуқаро онгига чуқур сингдиришни тақозо этади. Бунинг учун:

БИРИНЧИДАН, илмий-назарий фаолиятни жиддий негизларга қўйиш ҳамда уни кучайтириш зарур. Зотан, илм-фанга, унинг сўнгги ютуқларига таянмай, илмий асосланган дастур ва режаларни ишлаб чиқмай, кўзланган олийжаноб мақсадларга эришиш умуман, олға силжиш асло мумкин эмас. Бу ўринда фаннинг, хусусан, ижтимоий-гуманитар илм соҳаларининг кенг ривожига эҳтиёж айниқса каттадир. Улар ўтмишимизни ўрганиш билан бирга, бугунги ва, хусусан, эртанги кун, истиқболимиз муаммо-

12.

ларига эътиборни кўпроқ қаратсалар, ижтимоий тараққиёт янги босқичи қонуниятларини, унинг бош йўли ва тамойилларини асослаб берувчи илмий тадқиқотлар ўтказсалар, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Зеро, илм-фаннинг асл моҳияти, унинг ижтимоий вазифаси ҳам худди шундадир.

ИККИНЧИДАН, ҳар бир партия аъзосини назарий жиҳатдан қуроллантириш, сиёсий етуклигини таъминлаш талаб этилади. Ушбу вазифани амалга ошириш, ўз навбатида, партиянинг салоҳиятли сиёсий ўқувлар тизимини ташкил этишни кун тартибига қўймоқда.

УЧИНЧИДАН, Ўзбекистон ХДП ғояларини омма ўртасида кенг тарғиб этиш, унда оммавий-сиёсий ишларнинг тажрибада синалган шакл ва воситаларидан (оғзаки ва кўргазмали тарғибот, ташвиқот ва оммавий тадбирлар, яккама-якка ишлаш ва ҳоказо) ҳамда ғоявий-сиёсий, маданий-маърифий ишлар билан шуғулланувчи тегишли давлат муассасалари, шунингдек, жамоат ташкилотларининг имкониятларидан самарали фойдаланиш даркор. Бу мақсадларда партиямиз матбуоти, давлат, жамоат ташкилотларининг оммавий ахборот воситалари, хусусан, телевидение ва радио муҳим ўрин тутади.

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг миллий истиқлол мафкурасига оид ушбу ҳужжати тўлалик ва мукаммалликка асло даъво қилмайди. Аксинча, мазкур ҳужжатга ижодий ёндошиш, уни партия ташкилотларининг тажрибаси билан муттасил бойитиб, ривожлантириб, такомиллаштириб бориш талаб этилади.

Эндиликда ҳамма гап назарий қоидаларни ёдлаб олишда, ақидапарастликка берилиб кетишда эмас, балки уларни ҳаётга изчил тадбиқ этишда, Ватанимиз миллий истиқлолини мустаҳкамлашдек тарихий ишга Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг муносиб улуш қўшишини таъминлашдадир.

• *Алишер Навоий номидаги Республика Давлат мукофотига номзодлар*

ҲАЛОЛЛИККА ЧОРЛОВ

Мусиқанинг ажиб сеҳри бор. Уни сўз билан ифода қилиб, кўз билан кўриб бўлмайди. Фақат эшитиб руҳий сезгилар орқали идрок этиш мумкин. Дарвоқе мусиқий идрок ҳақида: Биз ўзбеклар азалдан куй ва қўшиқни мароқ билан тинглаб ҳордиқ чиқаришга, маънан озиқланишга одатланганмиз. Зотан, мусиқани идрок этиш, уни тушуниш осон иш эмас. Гап бу ерда мураккаб шаклдаги катта ва жиддий мусиқа ҳақида бораяпти.

Халқимиз симфония, опера, оратория тушунчаларидан очиғи, безиб қолган. Бунинг боиси, жаҳон мусиқа маданияти тан оладиган ва унинг ривожланишига катта аҳамият берадиган бу жанрларнинг ўтмишда бизнинг халқимизга кўр-кўрона, асоссиз тарзда тиқиштирилгани, ундан бездирилгани бўлса ажаб эмас. Хайриятки, миллий ғурурга эга бўлган, бармоқ билан санарли композиторларимиз фаолияти билан профессионал мусиқамиз дарёси ўзининг миллий ўзанини тоза сувлар билан ювиб турди.

Профессионал мусиқанинг ўзбек тингловчиси онгига сингдиришда баракали ижод қилган атоқли композиторлар Мухтор Ашрафий, Мутал Бурҳонов, Манас Левиев, Сулаймон Юдаков, Икром Акбаров ва бошқа қатор ижодкорларнинг анъанасини давом эттириб келаётган истеъдод эгаларидан бири Мустафо Бафоевдир.

Мустафо Бафоев ижоди йирик ҳажмдаги мусиқа жанрларига оид асарлардан тортиб, ранг-баранг мазмундаги турфа қўшиқлар билан тўлиб-тошган.

Композитор ижодини кузатар эканмиз унда бир ажойиб фазилатнинг шоҳиди бўламиз. У ҳам бўлса ўзбек тингловчиси учун қабул қилиш бирмунча мураккаб бўлган кўп овозли мусиқа санъатининг халқона услубларини излаш, ижодий жараёнда ҳамиша оддийликка интилиш ҳолларини учратамиз. Зеро ундаги оддийлик ҳеч вақт мусиқий асарнинг жанр хусусиятларига халақит бермайди.

Ўзбекистон радиоси ўтган йили композитор Мустафо Бафоевнинг Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов шеърлари асосидаги «Ҳажнома» ораториясини тингловчилар ҳукмига ҳавола этди.

Республикамизнинг таниқли санъат арбоблари иштирокида ўтказилган бадиий кенгаш муҳокамасида асар шаънига илиқ сўзлар айтилди. Эсимда, ўшанда ҳатто атоқли композиторлардан бири «бу асарни эшитган ҳар бир жумлаи мўмин яратганнинг карамига такрор имон келтирса, ёмон иллатлардан фориғ бўлса ажаб эмас» деганди. Оратория мусулмончилик фарзларидан бири бўлган муборак Ҳаж зиёрати ҳақида.

Ўзбек халқининг улуғ шоири Ҳожи Абдулла Ориповнинг Каъбатуллоҳ сафари давомида битган «Ҳаж дафтари»га кирувчи айрим шеърлари ораториянинг адабий драматургик асосини ташкил этади. Композитор бу асарга қўл ургунга қадар ўзининг айрим каттаю-кичик асарларида мазкур мавзуга маълум маънода эътиборни қаратганди. «Ҳажнома» ораторияси ижодкорнинг ана шу борадаги изланишларининг бирмунча мукаммал инъикоси десак бўлади.

У халқимизнинг мумтоз оҳанглари замирида ғарб мумтоз мусиқасининг барча жанрларида оғишмай миллий руҳдаги йирик асарлар яратиш мумкинлигини «Ҳажнома» ораторияси билан яна бир карра далиллади. Яна бир карра, дейишимизнинг боиси бор. Чунки композитор бу асардан олдинги 6 та симфонияси, опера, кантата, концерт, квартет ва профессионал мусиқанинг бошқа қатор жанрларида яратган ранг-баранг асарлари билан Ғарб мумтоз мусиқасига оид жанрларни миллий руҳда қайта идрок эта олганди. Оратория хор, симфоник оркестр, яккахон қўшиқчилар учун ёзилган йирик мусиқий драматик асардир. Кечмишда машҳур композиторлар ижодида бу жанр ўзининг юксак чўққиларини забт этган. Ўзбек профессионал мусиқаси тарихида оратория Мутал Бурхонов, Сулаймон Юдаков, Икром Акбаров ва бошқа қатор атоқли композиторлар томонидан яратилган.

Мустафо Бафоевнинг «Ҳажнома» ораторияси ҳеч иккиланмасдан айтишимиз мумкинки, мазкур жанрнинг халқона йўналишида муҳим босқич бўлди. Тўғри, шу пайтгача оратория шаклу-шамойилига кўра симфоник таркибидаги йирик оркестр талқинида инкишоф қилинган. Бунга тарихан мисоллар етарли. Бинобарин, биз сўз юритмоқчи бўлган «Ҳажнома» ораторияси руҳан халқ қалбига яқинлиги, миллий оҳангларга бойлиги билан диққатга молиқдир.

Асар муқаддимаси Маккаи мукарраманинг жазирама офтобли тарихий карвон йўлини ифода этувчи уд сози садоси билан бошланади. Ўтмиш ва бугунни узвий боғловчи қадимий сознинг майин, айни пайтда бир маромда такрор-такрор садоланувчи муайян оҳанглари бизни ҳам хаёлан зиёратга етаклайди. Бу ерга катта элнинг орзу ўйи, умид армонларини ортмоқлаб келган, Оллоҳдан юрт иқболини сўраб илтижо қилаётган шоир нидоси оркестрнинг салворли садоларида акс садо бериб, аста-секин яккахон овозига уланади. Моҳир хонанда Маҳмуд Йўлдошевнинг ширали, айни пайтда кучли овоздан таралувчи қўшиғи тингловчи кўз ўнгида Оллоҳ уйи қаршисидаги ожиз инсон илтижосини тасаввурга келтиради.

Қай замон одамлар бад феълин
сездим,
Вафоли дўст излаб дунёни кездим.
Топмадим, топмадим, баридан
бездим,
Келдим, мадад бергил, ё
Каъбатуллоҳ.

Қўшиқ билан бадиий ўқиш навбатма-навбат алмашиниб оркестр садолари остида тобора авж пардаларга кўтарила боради. Оламни яратувчиси қаршисида тиз чўкиб авф сўраётган одамлар денгизининг беихтиёр чайқалиши дафъатан мусиқадаги тебранишлар, зарб усулининг кўтарилиб, пасайиб туриши, муайян мавзунинг қайта-қайта такрорланиши билан характерланади. Каъбатуллоҳ манзараси мусиқий воситаларнинг маҳобатли жаранги остида тасаввуримизда янада улуғворлик, чексиз буюклик рамзи бўлиб гавдаланади. Яккахон овознинг аста-секин хор ижросига қуйила бориши билан қаҳрамон юрагидан кечаётган нидо зиёратга келган умумхалқ ҳайқириғи билан қўшилиб, тобора зикр усулига айлана боради. Бу ерда «Ё, оллоҳ» каломининг қайта-қайта такрорланиши, оркестр садосининг хор билан омухта жаранги кескин тарзда кўтарила бориб, сўнади. Бир нафас тин олингач (бу борлиқ яратувчисининг висолига етишиш иштиёқидаги ҳаяжон сукути деса бўлади) яна қисмнинг аввалида янграган яккахон қўшиғи, яъни қаҳрамон руҳиятида содир бўлаётган ғалаённи ифодаловчи тасвир билан биринчи қисм ўз интиҳосига етади.

Она зотининг нақадар муқаддас ва мўътабарлиги Қуръони каримда, шунингдек, Пайғамбаримиз ҳадисларида ҳам кўп бора эътироф қилинган. Мустафо Бафоев «жаннат оналар оёғи пойидадир» нақлига суянган ҳолда она образини ораториянинг етакчи мавзулари қаторига кўтаради.

Каъба қопқасида турган эй, посбон,
Аввал оналарнинг очгин йўлларин.
Оналар пойига тиз чўк ўшал он,
Тавоф қил, кўзга сурт, ўпгин
қўлларин.

Миллий созларнинг маҳзун нидоси билан «Ҳажнома»нинг иккинчи қисми, яъни «Она» мадҳияси бошланади. Композитор бу ерда халқ миллий оҳангларига янада чуқур кириб боради, аслиятли жарангга эга бўлган, мусиқий кўлами бутун йирик ҳажмдаги қўшиқ ижро қилинади. Бу ерда фақат миллий созлардан фойдаланган композитор она мадҳиясининг яна бир бор мусиқали образлар билан йўғрилган ажойиб талқинини яратади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Матлуба Дадабоеванинг ижрочилик маҳорати билан қўшиқ она қалбининг мунгли нидосига айланади. Гуноҳлардан чекиниш, поклик аввало оналарга бўлган меҳр-муҳаббат, иззат-икром билан ўлчанади, деган ташбеҳ қайд қилингандек бўлади бу қисмда.

Камер оркестрининг торли чолғуларидан тараладиган денгиз тўлқинини англатувчи садолар пайдар-пай Арофат тоғи этагидаги «қиёмат аломатлари»ни кўз ўнгимизда намоён қилгандай бўлади. Қалбларни ларзага солувчи оҳанг жўрлигида бадиий сўз усталари томонидан эҳтиросли руҳда «Арофат» шеъри ўқилади. Мусиқий оҳанг садолари тобора шиддатли руҳ олиб баланд пардаларга кўтарилади ва беҳос тинади. Бироздан сўнг оркестрнинг муҳим воқеадан дарак берувчи маълум маънода таҳликали титроқ овози майин садоланади. Бу номоз вақти келганлигидан дарак берувчи, одамларни сергакликка ундовчи товушлардек таассурот уйғотади. Этларни жимирлатиб Оллоҳга саждага ундовчи азон бошланади. Бутун борлиқ дилида фақат «Оллоҳ» сўзи такрор-такрор қайтарилади. Мусиқа садолари минглаб одамлар ички дунёсидан кечаётган туйғулар ифодасига айланади. Ораторияга «Фотиҳа», «Ихлос» каби Қуръони карим сураларининг олиб кирилиши композиторнинг асар таъсир қувватини кучайтиришдаги ўзига хос топилмаси деса бўлади. Азон ўқилиш пайтида торли созлардан таралувчи ҳамоҳанг товушлар нафақат одамлар, балки бутун борлиқ, табиат шу муқаддас сонияларни қутлаётгандай таассурот уйғотади.

«Ҳажнома» ораториясининг «Ҳожилар» деб аталган навбатдаги қисми Мустафо Бафоев мусиқий зеҳнининг олийжаноб фазилатларини намоён қилади. Эҳтимол, бу ерда муаллифни оратория жанрининг шакл хусусиятларига хос бўлмаган услубда фойдаланишда айбловчилар ҳам топилар. Айримлар бу қисмни асарнинг яхлит композицион драматургиясидан ажралиб қолганлигини ҳам таъкидламоқчи бўладилар.

Бизнингча, композитор «Ҳожилар» шеърининг моҳиятини чуқур тушунган ҳолда мусиқий идрок этган.

Маккаю-мунаввардек мўътабар ерда маънавий пасткашликнинг намоён бўлишининг ўзи инсоният ҳали ҳануз ёмон иллатлардан фориғ бўлиши даргумонлигига ишорадир. Бу маълум маънода кулгили ва фожиавий ҳол. Хўш, бу манзара мусиқада қандай аксини топиши керак?

Ораториянинг «Арофат» қисмидаги илоҳий маросимни тинглаб ғуборлардан тозаланиб турган руҳиятимиз «ҳожининг ҳамёнини урган ҳожи» ҳақидаги воқеабанд мусиқий ҳикояни тинглаб дамо-дам депсиниб қўяди. Одамзод бор экан яхшилик билан ёмонлик, ўғрилик билан тўғрилик, поклик билан нодонлик ҳамиша бирга эканлигини яна бир карра англаймиз.

Бу қисм мусиқаси халқона ҳазил-мутойиба шаклидаги оҳанглар усулида ёзилган. Танбур, дуторнинг енгил, ўйноқи садолари остида куйланувчи қўшиқ жоҳил одамларнинг фожиавий ҳолати устидан енгил кулги уйғотади. Хонандалар Ашраф Муҳамедов ва Эркин Раҳимов «Ҳожилар» қўшиғининг бадиий моҳиятини чуқур англаган ҳолда истеҳзо билан талқин қиладилар.

Композитор «Ҳажнома» ораториясида бадиий сўз воситасидан асар таъсир кучини янада бўрттиришда унумли фойдаланган. Умуман олганда бу хусусият муаллифнинг бошқа асарларида ҳам яққол кўзга ташланиб туради.

Оратория икки нусхада оҳанграбо тасмасига туширилди. Уларнинг бирида бадиий сўз шоир Абдулла Ориповнинг ўзи томонидан, иккинчисида эса Ўзбекистон радиоси суҳандонларидан Дилсора Бобохонова ва Олимжон Ҳайдаров томонидан ўқилган. Ҳар икки нусханинг ҳам ўзига хос бадиий аҳамияти бор. Бадиий сўзни мусиқа воситаси билан берилиш услуби ораториянинг «Ибрат» қисмида ўзининг юксак поғонасига кўтарилади.

Ораториянинг асосий мавзуига ўтишдаги кўприк вазифасини ўтовчи «Ибрат» қисми якунланиб, мунаввар ёғду, тенгсиз улуғворликни тажассум этувчи гулдурос товушлар билан «Пайғамбар» қисми бошланади. Бу ерда оркестр, хор, фортепиано садолари авж пардаларда ривожлана бориб, оҳиста пасайиб, яккахонлар ижросига жўровозлик қилади. Хонандалар Маҳмуд Йўлдошев ва ва Хуршид Ҳасанов қўшиғида буюк Пайғамбар руҳига ёлбориш, мадад сўраш, унинг нақадар саховатли зот эканлигини яна бир бор эл-улусга уқтириш ҳисси мужассамдир.

Оратория хотимаси муқаддима билан узвий боғланади. Ҳаж зиёратини ижобат қилиб ортга қайтаётган аҳли мусулмонлар карвони оҳиста узоқлашади. Мусиқа садолари остида яна шоирнинг борлиқни ларзага солувчи шеърий сатрлари ўқилади ва ораторияга нуқта қўйилади.

«Ҳажнома» ораторияси радиодан берилгач биз қатор тингловчилардан мактублар олдик. Уларга мурожаат қиламиз:

«Биз — деб ёзади тошкентлик радиотингловчи Ўткир Умаров, очиғи, шу пайтгача оратория деганда Ғарбга тақлидан ёзилган шовқин-суронли мусиқани кўз ўнгимизга келтирардик. Композитор Мустафо Бафоевнинг «Ҳажнома» ораториясини эшитиб кўповозли мусиқанинг миллий идрок этишнинг қанчалик турфа воситалари борлигига имон келтирдик. Бу асар бизнинг оратория жанри ҳақидаги тасаввуримизни бутунлай ўзгартириб юборди. Биз миллий оҳангларимизда ҳар қандай йирик мусиқа жанри учун битмас-туганмас асос борлигига амин бўлдик».

Яна бир мактуб мазмуни қуйидагича:

«Биз Ҳожи Абдулла Ориповнинг «Ҳаж дафтари»га кирувчи шеърий туркумини ўқиб жуда таъсирландик. Ана шу шеърларнинг оратория тилига кўчганлигини эшитиб янада қувондик. Бундай асарлар миллий мусиқа маданиятимизнинг дунё узра шуҳрат ёйишида алоҳида аҳамият касб этишига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Замондошларимизни одоб-ахлоқ руҳида тарбияловчи, покиза ва диёнатли бўлишга ундовчи асарлар сони кўпайсин деган тилагимиз бор» — деб мактубини якунлайди Фарғона вилояти Қува тумани «Наврўз» жамоа хўжалигида истиқомат қилувчи Дилором Маъмурова.

Биз мақолани якунлар эканмиз Мустафо Бафоевнинг шоир Абдулла Орипов шеърлари асосида ёзган «Ҳажнома» ораториясининг ўзбек профессионал мусиқаси тарихида воқеа бўлганлигини эътироф этишни истардик.

Бу асар билан Мустафо Бафоев миллий мусиқамизнинг нақадар бой имкониятларга эга эканлигини, умумжаҳон мусиқаси эришган юксакликка чиқишда бизда ҳам тарихий манбалар етарли эканлигини яна бир бор исботлади. Композитор ораториянинг жанр хусусиятларига путур етказмаган ҳолда уни янги миллий, халқона воситалар билан безади. Бу асар албатта, мустақил Ўзбекистонимизнинг мусиқа маданияти тараққиётида муҳим саҳифа бўлиб қолади ва ёш ижодкорларнинг миллий мафкуравий истиқбол режаларини белгилашда аҳамият касб этади, деган умиддамиз.

Азимжон МИРҲАБИБОВ.

Тошкентнинг Юнусобод туманидаги 12-болалар шифохонасида тажрибали врачлар кўп. Жамила Жуманиёзова ана шулардан бири. У кўп йиллардан бири келажагимиз бўлган болаларнинг саломатлигини муҳофаза қилиб келади.

СУРАТДА: Жамила Жуманиёзова беморни қабул қилаётган пайт.

Б. ЖУМАБОЕВ олган сурат.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

УЛУҒ АЛЛОМАНИ ЭЪЗОЗЛАБ

⊙ **Самарқанд вилоят ҳокимлиги 1994 йилни Улуғбек йили деб эълон қилди.**

Улуғ мунажжим ватанида унинг 600 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш тадбирлари амалга оширилмоқда. Жумладан, кўкракка тақиладиган нишонлар, турли эсдалик совғалари тайёрланяпти.

Байрам тантаналари ўтадиган Регистон майдони, унга туташ кўчалар, Гўри Амир мақбараси ва Улуғбек расадхонаси ҳудудларини ободонлаштиришга катта аҳамият берилмоқда. Буюк олимнинг ҳаёти ва илмий мероси, фаолиятига бағишланган асарлар нашр этилади.

Самарқандлик мусаввирлар, наққошлар, ҳайкалтарошлар, заргарлар, гиламдўзлар ва бошқа касб эгалари бу улкан тўйга ўз совғасини тайёрламоқда.

ҲИНДИСТОН «КЎКСАРОЙИ»

⊙ **Самарқандда ҳинд қурувчилари бунёд этаётган муҳташам «Кўксарой» меҳмонхонаси ҳадемай ишга тушади.**

Регистон ёдгорликлар мажмуаси, Гўри Амир мақбарасига уйғунлашиб кетадиган бу гўзал кошона қурилишини Ҳиндистон «Ларсен Тубро Лимитед» хусусий фирмасининг қўли гул усталари ниҳоясига етказмоқда.

510 ўринли бу меҳмонхонага «Италия, Япония ва Англияда ишлаб чиқарилган жиҳозлар ўрнатилади. Сауна, сув ҳавзаси, спорт зали, биллиардхона ва маиший хизмат масканлари меҳмонларга хизмат қилади.

(ЎзА).

• *Туташ томирлар*

Доктор Мустафо ЭСОН

БИР ДАРЁНИНГ ИРМОҚЛАРИ

Тилларнинг тарихий юксалиши ўша тилда яратилган ёзма асарлар воситасида ўрганилади. Адабиёт, илм ва маданият асарларида қўлланилган тилни эса адабий тил деб атаймиз.

Турк қавми XIII асргача ягона бир ёзув тилини яъни ягона адабий тилни қўллади. Бу ёзув тилининг маркази бошланишидан эътиборан IX асргача ўтукан эди. Кейинроқ Торим ҳавзасидаги Ҳўчў ва Турфон шаҳарлари марказ бўлди. X ва XI асрда Қошғар ва Болосоғун янги марказлар бўлиб ўртага чиқди. Аммо улар ўзгариб турган бўлишига қарамай, ёзув тили ҳамон ягона эди. XIII асрда эса иккинчи бир ёзув тили туғилди. Бунинг отини Ғарб туркчаси деймиз. X асрдан эътиборан мусулмон бўла бошлаган, Сайҳун бўйларида яшаган Ўғуз турклари Бағдод ва унга яқин жойлар ҳалифалик маркази бўлганлиги таъсирида, Мавороуннаҳр, Хуросон ва Эронга қараб кўча бошладилар, Эрон давлати марказининг нуфузи йўқолганлиги бу кўчишни айниқса, тезлаштириб юборди. 1040 йилдаги Дондонокон жангидан кейин турклар Эронга жойлашдилар. Озарбайжон ва Онатўлига қараб давом этган юришлар, 1071 йилги Малазгирт жангидан кейин, хусусан XIII асрда Чингизнинг ўртага чиқиши, унинг ва болаларининг Туркистонда қолган-қутган барча Ўғуз туркларини Озарбайжон ва Онатўлига суриб чиқариши, бу минтақаларни энди абадий турк ватани ҳолига келтирди. Ўрта Осиёдаги турк ёзув тилидан бу кўч-кўчлар туфайли айро тушган ота-боболаримиз янги жўғрофияда аввалдан мавжуд форсча ва арабчани ёзув тили сифатида қўлладилар. Шу тариқа туркча Онатўлида аввал сўзлашув тили, форсча ва арабча эса ёзув тили ўлароқ қўлланилди. Салжуқли давлати йиқилгандан кейин Онатўлида юзага келган турк бекликларининг йўлбошчилари, туркчадан бошқа тил билмаганлари учун атрофларидаги ёзувчиларнинг асарларини туркча ёзишга ташвиқ эта бошладилар, арабча, форсча асарларни эса туркчага таржима қилдирдилар. Бу ёзувчилар Ўрта Осиёдаги ёзув тилини билмасдилар. Шу сабабли ўзлари Онатўлида сўзлашувда ишлатиладиган Ўғуз лафзини ёзув тили ҳолига келтирдилар. Буни Усмонлича, янада тўғрироғи, Ғарб туркчаси деб атадик. Бу ёзув тилининг илк намуналари XIII асрда кўзга ташлана бошлаган, XV ва XVI асрларда эса андоза ҳолига келган. Шу тариқа Ўрта Осиёда олдиндан мавжуд бўлган Шарқ туркчаси ёки Чиғатойча номини олган ёзув тилининг ёнида иккинчи ёзув тили — Ғарб Туркчаси ёки Усмонлича ўртага чиқди.

Ҳар қалай, Ғарб Туркчаси бўлакча жўғрофияда ва Ўрта Осиёдан минглароча чақирим узоқда ўсиб шаклланган бўлса ҳам, моҳиятан бу икки адабий лаҳжа бир тилга оид лаҳжалар ҳисобланарди. Иккинчиси дастлабкисининг маълум маънода давомчиси эди. Бу жиҳатдан ораларида катта мезон билан ўлчаганда бир-бирдан таъсирланиш табиий эди-да. Бу таъсирланишнинг илк намуналарини биз тасаввуф адабиёти матнларида кўрамиз. Маълумки, асосан Ўрта Осиёда шаклланган Турк тасаввуф тушунчаси, ўзида етишиб чиққан эътиборли намояндаларининг бир қисмини янги турк юрти ўлароқ бунёд бўлган Онатўлига ҳам жўнатарди. Хуросон авлиёлари сифатида танилган бу йўлбошловчи кучлар Онатўлининг ҳам турклашиши, ҳам мусулмонлашиши борасида энг катта улушга соҳиб кишилардир. Мусулмон турклари орасида тасаввуф шаклланиб ёйилгунча бунинг адабиёт соҳасига қаратилиши ҳам аён эди. Инсонни мутлақ ҳақиқат ила юзма-юз келтирган коинотдаги умумий оҳангнинг теран сирларини руҳларга маълум қилган суфиёна илҳомнинг бу олий ишқ фалсафаси шоирлар учун қадрланиши керак бўлган мавзу ҳамдир. Шу сабабли Онатўлида илк сўфийларнинг жуда кўпчилиги ўз фикрларини талқин қилмоқ ва ёймоқ учун шеърлар тўқиганлар. Мутасаввуф шоир учун шеър санъат унсури эмас, ғояни қаршисидаги инсонга етказувчи бир воситадир. Шеър воситаси билан қаршисидаги инсон ила бир хил тилда сўзлашиш, айтилган гапларни қарши тараф бутун ҳолида англаши керак. Шунинг учун ҳам бу намуналар дарҳол ва ҳар доим яланғоч тил билан ва эшитувчи томоннинг савиясига кўра ифода этилгандир. Мана, Аҳмад Яссавийнинг Шарқ Туркчасида айтган бир шеъри:

Ишқинг қилди шайдо мени, жумла олам билди мени,
Қайғум сенсан туни-куни, менга сеноқ кераксан.

Таоло Оллоҳ зиҳий маъни, сен яратдинг жисму жонни,
Қуллуқ қилсам туни-куни, менга сеноқ кераксан.

Кўзим очдим, сени кўрдим, қул кўнгулни сенга бердим,
Уруғларим таркин қилдим, менга сеноқ кераксан.

Сўзласам мен тилимда сен, кўзласам мен кўзимда сен,
Кўнглумда ҳам жонимда сен, менга сеноқ кераксан.

Олимларга китоб керак, сўфийларга масжид керак,
Мажнунларга Лайло керак, менга сеноқ кераксан.

Учмоқ кирам, жавлон қилам, не нурларга назар қилам,
Уни-муни мен не қилам, менга сеноқ кераксан.

Ҳожа Аҳмад меним отим, туни-куни ёнар ўтим,
Икки жаҳонда умидим, менга сеноқ кераксан.

Энди эса бу шеърнинг Онатўлидаги тасаввуфий шеърият йўлбошчиларидан Юнус Эмранинг (ўлими 1320) тилида олган шаклини кўринг:

Ишқинг олди мендан мени, менга сени керак сени,
Мен ёнарам туни-куни, менга сени керак сени.

Не борлиққа севинурам, не йўқликка еринурам,
Ишқинг ила овунурам, менга сени керак сени.

Ишқинг ошиқлар ўлдирур, ишқ денгизига толдирур,
Тажаллийи-ла тўлдирур, менга сени керак сени.

Ишқинг шаробиндан ичам, мажнун ўлуб тага тушам,
Сенсан туну кун овунчим, менга сени керак сени.

Сўфийларга суҳбат керак, оқийларга охрат керак,
Мажнунларга Лайли керак, менга сени керак сени.

Агар мени ўлдуралар, кулим кўкка совуралар,
Тупроғим анда чоқира, менга сени керак сени.

Юнус эрур меним отим, ҳар кун сайин ортар ўтим,
Икки жаҳонда мақсудим, менга сени керак сени.

Бу икки шеър орасидаги мазмунан ўхшашлик у ёқда турсин, сўзлаш тарзидаги ўхшашлиқ ҳам шундоққина кўриниб турипти. Буларнинг назира ёки бир шеър Юнус томонидан ўзлаштирилган-ўзлаштирилмаганлиги бу ерда баҳс мавзуи эмас. Зеро, бизнингча, қайси хулосани асос қилиб олмайлик, бу икки намуна охир-оқибатда Ўрта Осиё адабий тилининг Онатўлидаги адабий тилга таъсирининг бир кўрсаткичи бўлиб қолаверади.

Шарқ Туркчасининг маркази XIII асрда Хоразм, XV асрда эса Ҳирот ва Самарқанд бўлди. Бу адабий марказлардан Онатўли Турк ёзув тилини энг кўп таъсирлагани Ҳирот эди. Темурийлар даврида ва ундан кейинги замонларда дунёнинг энг олдинги сиёсат ва маданият марказларидан бири бўлган Ҳирот ўз олимлари, шоир, ёзувчи, ҳаттот, мусиқашунос, музаҳҳиб, мужаллид ва миниатюра усталари билан Онатўлида шаклланаётган маданий ҳаётни таъминлаган асосий манбалардан бири бўлгандир. Бошқа соҳаларни бир тарафга қўйиб, мавзуимиз бўлган адабий тилга қайтадиган бўлсак, у ҳолда қаршимиздан бутун турк адабиётининг энг буюк шоири бўлмиш Алишер Навоий чиқади. Навоий Туркчанинг бугун Чиғатойча деб аталаётган ёзув тилига ўз отини бердирган ва манбаларда Навоий тили, Навоий тарзи дейилаётган тилга асос солган буюк санъаткордир. Шу хусусияти биланоқ у дунёда ягона сиймодир. Ундан ташқарида, дунёда ҳеч бир тил бир шоирнинг оти билан аталмайди. Бундан ташқари у, туркчада жуда кўп турларнинг бошловчисидир. Тилимизнинг илк «Хамса»сини у ёзди. Биринчи бўлиб турк шоирлари тазкираси унинг тарафидан қаламга олинди. Аруз билан боғлиқ илк назарий асар унга оиддир. Девонларга от қўйиш анъанаси ва уларни дебоча билан бошлаш одати ҳам биринчи унда кўринади. Унинг Онатўли классик турк адабиётига таъсири шуаро тазкираларидан бошланиб фарқланган ва бу соҳада муҳим тадқиқотлар қилингандир. Бу манбалардан фойдаланиб ва Алишер Навоийни меҳвар билиб мен ҳам ғазаллар, маснавийлар ва шуаро тазкиралари узра Ўрта Осиё адабий тилининг Онатўли адабий тилига таъсиридан сўз айтишни лозим топдим.

Фотиҳ Султон Маҳмад Истанбулни фатҳ этгандан кейин бу ерни ислом дунёсининг ҳар тарафлама маркази қилиш фикри билан жуда кўп санъаткорни бу шаҳарга даъват этганди. Келганларнинг кўпчилик қисми эса Ўрта Осиё ва Эрон томонлардан бўлиб, буларнинг ичида машҳурларидан бири Али Қушчи эди. Улар дадиллик билан илғор санъат асарларини ҳам бирга келтирган, бу фарқли муҳитларни бир-бирларига яқинлаштирган маданият элчилари ўлароқ муҳим вазифани адо этардилар. Масалан: Басирий (1535 йилда вафот этган) Навоий девонини Онатўлига келтирган кишидир.

Онатўли Турк адабиётида илк шуаро тазкираси Саҳийбей (1548 йилда вафот этган) томонидан ёзилган (1538 й). «Ҳашт-баҳишт» отли бу тазкира турк адабиётида бундай турнинг илк намунаси бўлган «Мажолисун нафоис» (1491 йилда ёзилган) қирқ олти йил кейин ёзилгандир. Саҳийбей асарининг сўзбошисида «Ҳашт-баҳишт»ни ёзаркан Жомийнинг «Баҳористон»идан, Давлатшоҳнинг (1495 йилда вафот этган). «Тазкира»сидан ва Навоийнинг «Мажолисун нафоис»идан таъсирланганини очиқ ёзган. Лекин Саҳийбей «Ҳашт-баҳишт»да кўпроқ Навоийдан таъсирлангани яққол сезилиб туради.

Классик адабиётнинг кўп улуғланган шакли бўлмиш ғазал айни пайтда тақлид этишга энг қулай шакл бўлиш хусусиятига ҳам эга. Шу тарз билан боғлиқ ўлароқ XV асрнинг атоқли шоирларидан Аҳмад Пошо (1496 йилда вафот этган)га оид, даставвал Ошиқ Чалабий таъзкирасида зикр этилган, кейинроқ эса Ҳасан Чалабий тазкираси ва «Кунҳул аҳбор»ида такрорланган бир латифа бор. Риноятга кўра Алишер Навоий, Усмонли Султони II Боязидга 33 дона ғазал жўнатиб, буларга Усмонли шоирлари томонидан назира боғланишини хоҳлаган. Шу асно Подшоҳ Усмонли давлатининг шарафини ҳам ўйлаб бу ғазалларга даврнинг энг донгдор шоири Аҳмад Пошонинг назира ёзишини истаган. Ҳасан Чалабийнинг ёзишича, Пошо бу ғазалларга назира ёзгандан кейин услубий шеърни хўб ва тарзи гуфтори марғуб ўлмиш эди. Бу масаланинг тўғри ё тўғри эмаслиги тадқиқотчилар назарида тортишув билан бирга илк давр манбаларининг бу ҳодисага бундай қарашлари ҳам, икки ёзув тили орасидаги таъсирланишни кўрсатмоқдадир. Риёзий «Тазкира»сида бу латифага ўхшайдиган, айни чоғда масалани тескарисига ўгирган мана бу ривоятга ўрин берилган: «Марвийдурки, султон Ҳусайн Бойқаро замонида диёри Хуросон манбаи аҳолийи аҳли ирфон ва маншаи асҳоби балоғату баён ўлуб вазирлари ўлан Мир Алишер Навоий бир мажлиси ҳосул-ҳосда Дорул Аёлотининг уламо ву шуороси биҳтарини ҳар марзбум ўлан мулки Румин уламо ву шуаросига ғолиб ўлмасин иддао этар. Ҳазрати Маҳдуми ул мажлисда ҳозир бўлунуб тийнати Румиёнда ўлан вуфури аҳлийят ва камоли қобилият даҳи инкор ўлмаз буюрурлар. Бу муқовала асносинда жониби дарддан бир мураққапуш зоҳир ўлуб гўшаи мажлисда мутамассил ўлур... Аҳволиндан суал ўлундукда Румдан гелдиги зуҳур бўлур. Шуаройи Румин навпайдо ашъориндан истифсор эдарлар. Соҳиб таржиманин (Аҳмад Пошонинг) бу бир қач байтини ўқур.

Чини зулфин мисга бензатдим хатосин билмадим,
Қай паришон сўйладим бу юз қаросин билмадим.

Қад қиёмат ғамза офат зулф фитна ҳатт бало,
Оҳким мен ҳуснинин бунча балосин билмадим.

Ҳазрати Маҳдуми бу таронаи дилкаши истимо этдикда беихтиёр сароғози рақсу само эдиб муддаомуз собит ўлди буюрурлар.

Айни шаклда бироз олдин номи тилга олинган Басирий, Беҳиштий, Бурсали Қандий Ото, Ашқий, Ломий, Зиҳний, Сайди Али Раис, Жамилий, Азмий, Ҳофизи Ажам, Шукрий, Назмий, Ниёзий, Шоний, Салоҳий, Фароғий, Роқим, Сусани бей Сунний, Шоҳий, Субҳий ва Зойий манбаларда Навоийнинг тарзини ўзларига намуна қилиб олган шоирлар сифатида танилгандирлар. Булардан Жамилий Навоийнинг ғазалларига бошдан оёқ назира ёзгандир.

Турк адабиётида илк «Хамса»нинг Навоий томонидан ёзилганлиги ҳам Онатўлида ибрат бўлиб, «Хамса» ёзган шоирларнинг бари бу тарзнинг усталари орасида доимо Навоийни зикр этганлар.

Бу маълумотлардан кўриниб турибдики, Онатўрли Турк ёзув тилига Ўрта Осиёнинг таъсири энг кўп II Боязид (1481—1512), Ёвуз Султон Салим (1512—1520 ва Қонуний Султон Сулаймон (1520—1566) даврларида юз берган. Човушўғли айтганидек, кейинги даврларда ҳам Онатўли шоирлари бир ҳавас ҳолида Чиғатойча шеърлар ёзиш билан бирга XVII асрдан эътиборан Усмонли шоирлари Сабки Ҳиндий жараёнига боғлана бошладилар ва бунинг натижаси ўлароқ Урфий, Соиб, Шавкат Бедил каби бу янги мактабнинг намояндалари бўлган, классиқ давр Эрон шоирлари билан биргаликда Навоий ҳам кун тартибидан тушгандир.

Туркчадан ўзбекчага Миразиз АЪЗАМ уйғунлаштирган.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

Душанба, 10. I

● УзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Фарғонанинг мовий ҳалқаси». Телефильм.
18.20 «Ёшлик» студияси. «Истеъдод».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Қўшиқларда ҳаётим менинг». Хонанда Дилором Қаюмова.
20.00 «Божхонада ўн дақиқа».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Исроқот ва масъулият».
21.30 «Икки соҳил». Бадиий фильм.
22.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Билиб қўйган яхши».
19.40 «Излаган иш топади».
20.10 «Бозор майдонидаги карусель». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.

Ўқувчиларнинг таътил кунларида

9.20 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «Янгра, сурнайча».
9.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 30-серия.
10.10 «Мавзу».
10.55 «Рус қўшиғи билан Россия бўйлаб». Рус халқ қўшиқларини АҚШлик талабалар ижро этишади.
11.20 «Иқболи кулганда».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Гол».

Ўқувчиларнинг таътил кунларида

12.50 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «Биз биргамиз» (Владивосток).

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Тадбиркор».
16.20 Колонна залида оилавий байрам.
17.10 «Иқболи кулганда».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.20 «Куюн».
18.35 «Гол».
19.05 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.20 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 30-серия.
19.55 «Ватанимга кетяпман».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Бехаловот кун ёки...».
23.30 «Спорт уик-энди».
23.45 «Бу ҳаммаси джаз».
00.10 «Постскриптум».
00.50 Париж — Дакар — Париж автораллиси.
01.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.05 Мульти-пульти.
9.30 Болалар телетеатри. Э. Гофман. «Шчелкунчик». Москва қўғирчоқ театри спектакли.
10.20 Ҳужжатли экран. «Лев Толстой ҳақида сўз». 1-фильм.
11.20 Янги чизиқ. «Шафқатли ҳаёт».
11.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 265-серия.
12.40 Маза, таътиллар. «Бирга қўшиқ куйлаймиз».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 Кундузги сеанс. «Ефрейтор Зборуевнинг етти қайлиғи». Бадиий фильм.
15.40 «Бола тилидан».
16.10 «Телегазета».
16.15 Болалар учун янгиликлар.
16.30 «Қутқариш хизмати 911».
17.25 «Россияда бизнес».

*

18.00 — 20.05

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.05 Душанба куни детектив. «Учинчи қаватдаги хонадон». Бадиий фильм. «Эркюль Пуаро» сериалидан.
21.05 «Ҳақиқат онлари».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.45 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
23.15 Спорт кўрсатуви.
23.20 «Мусиқа йирик планда».
00.10 «Бахтли тушлар таъбири». 1-кўрсатув.

Сешанба, 11. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.30 «Анъаналар ва урф-одатлар». Кинопрограмма.
10.[illegible] Ўқув кўрсатуви. Жуғрофия.
11.[illegible] «Ҳамид Сулаймон». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Биргаликда куйлаймиз».
18.40 «Қалб садолари». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Чет эл эстрадаси концерти.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ёшлик» студияси. «Зиё».
22.20 «Оқ йиртқич ов[illegible]». Бадиий фильм.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.00 «Халқ саломатлиги йўлида».

«ОМАД» таништиради:

20.50 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қувноқ нотачалар».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 Ёшлар — ёшларга. «Санъатга ва яхшиликка хизмат қилиб».
11.15 Болалар телевидениеси уюшмаси.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Парвоз қолдирилди». Телевизион бадиий фильм.
13.35 «Худди ўша Мюнхаузен». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
14.45 «Миллион кўзлардан сир». Илмий-оммабоп фильм.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Тадбиркор», «Иш».
16.20 Мультфильм.
16.40 Болалар ва ўсмирлар XVI халқаро Москва кинофестивали.
17.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
17.50 «Мулкдор алифбоси».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Миниатюра».
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Мен сизни севаман». С. Захаров куйлайди.
22.30 «Биринчи қўлдан».
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йиллигига. «Бурилиш». Бадиий фильм.
00.50 Париж — Дакар — Париж автораллиси.
01.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.05 «Ҳақиқат онлари».
10.00 Маза, таътиллар. «Золушка». Бадиий фильм.
11.15 «Ҳисоб нуқтаси».
11.35 «Танишинг — «Льдинка».
11.55 «Кечки салон» саҳифаларида».
13.25 «Тинчлик ва уруш».
13.55 Мульти-пульти.
14.05 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.25 «Телегазета».
14.30 Санъаткор фильмлари жавонидан. Ю. Райзман. «Учувчилар». Бадиий фильм.
16.00 «Параллеллар».
16.15 «Танишинг — «Льдинка».
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 «Рост» студияси. «Такой возраст» ёшлар тележурнали.
17.15 Янги чизиқ. «Курсив».

*

18.00 — 20.05

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.05 «Пушкин уйи». Федор Достоевский расмлари.
20.30 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 266-серия.
21.20 «Жаноблар — ўртоқлар».
21.35 Концерт.
21.55 Спорт кўрсатуви.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 «Телевидениенинг соялар театри».
23.15 «Нева юлдузлари» таништиради: «Фарс-шоу», «Анти-СПИД».
23.50 «Санъат майдони».

Чоршанба, 12. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.30 Республика газеталарининг шарҳи.
9.45 «Афғон рубоби оҳанглари». Фильм-концерт.
10.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
10.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология.
11.00 «Шукрулло». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Яхшидан боғ қолади». «Ўзбектелефильм» премьераси.
18.35 «Чорраҳа».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Нодир хазина». Телефильм.
19.35 Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотига номзадлар. «Лайли ва Мажнун», «Бобур», «Кеча ва кундуз» видеофильмлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Бевосита мулоқот». Жиноятчиликка қарши кураш муаммоларига бағишланади.
22.00 «Янги йил саргузаштлари».
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Дарвоқе...». Ҳажвий кўрсатув.
19.50 «02» тўлқинида».
20.10 «Шаҳар юмушлари».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳакка». Болалар учун ахборот кўрсатуви.
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Муқаддас жой». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
11.20 «Джэм».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Мен яшаган даврда». Телевизион ҳужжатли фильм.
13.15 «Худди ўша Мюнхаузен». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
14.20 «Апполинаровна». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Астра»).
14.40 Е. Птичкин хотирасига.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Тадбиркор».
15.20 «Кешка ва дайди». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм премьераси («Экран»).
16.45 «Джэм».
17.15 «700-клуби».
17.45 «Телетомошабин ҳузурига қайтиш».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
18.50 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 Э. Рязановнинг муаллифлик кўрсатуви.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Маликанинг тақинчоғи». Киноконцерт.
22.25 «Останкино» телеканалида биринчи марта. «Люми». Бадиий фильм (МКО «Камера»).
00.10 «Матбуот-экспресс».
00.20 Зарбли чолғулар учун куйлар.
00.50 Париж — Дакар — Париж автораллиси.
01.00 Янгиликлар.
01.35 «MTV».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.05 «Пушкин уйи». Федор Достоевский расмлари.
9.25 «Петербург воқеалари».
9.55 «Дастлабки учрашувимиздан буён».
10.55 «Жентльмен-шоу».
11.25 Янги чизиқ. «Хавфсизлик формуласи».
11.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 266-серия.
12.45 «Кузирхоним».
13.15 «Тилла шпора».
13.45 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.10 Маза, таътиллар. «Олтин остонада ўтиришар эди...» Бадиий фильм.
15.20 «М-трест».
15.35 Янги чизиқ. «Узоқ Шарқ».
16.20 «Телегазета».
16.25 Болалар учун янгиликлар.
16.40 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
17.20 «Свастика фонидаги сурат».

*

18.00 — 20.05

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 267-серия.
20.55 «Мен — йўлбошчиман».
21.15 «Америка қўшма давлатлари».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 Спорт кўрсатуви.
22.45 «60 дақиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви.
23.45 Криминал хабарлар экрани.
23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

Пайшанба, 13. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.30 «Саҳродаги қўриқхона». Телефильм.
9.40 Ҳ. Имомбердиев. «Сирли ҳарфлар ороли». Республика Қўғирчоқ театрининг спектакли.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбек адабиёти.
11.00 «Ёш спортчилар мактаби».
11.20 «Тошкент». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника.
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотига номзадлар. Тошкентдаги Халқлар Дўстлиги саройи ҳамда Ургут шаҳри ва қишлоқларида бунёд этилган янги меъморчилик мажмуи.
20.00 «Улоқ». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Тадбиркор минбари.
22.00 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 1-қисм (31 декабрдаги кўрсатув такрорланади).
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Тошкент оқшомлари».

«ОМАД» таништиради:

21.55 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.30 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.20 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
11.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Бечора гусар ҳақида бир оғиз айтиб қўйинг». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
14.50 Мультфильм.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Тадбиркор».
16.20 «Кешка ва гуманоид». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм премьераси («Экран»).
16.40 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «МЕН» студияси (Воронеж).
17.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Лабиринт».
18.50 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Осмони фалакда». Эски Янги йил.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 21-серия.
22.35 «МХАТ мактаб-студияси: кеча, бугун, эртага».
23.20 «Останкино» хит-паради. Байрам кўрсатуви.
00.50 Париж — Дакар — Париж автораллиси.
01.00 Янгиликлар.
01.35 «Останкино» хит-паради (давоми).
03.05 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.05 «Кетдик».
9.15 «Рязань томошалари» фестивалида. «Бобо ва турна». Беларусь Республикаси қўғирчоқ театрининг спектакли.
12.05 Мульти-пульти.
12.15 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 267-серия.
13.05 Янги чизиқ. «Сулкет лапарлари».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.00 «Дунё аёллари». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси. 7-серия.
14.30 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Печка устида» (1972 й.).
16.10 Болалар учун янгиликлар.
16.25 «Рост» студияси. «Такой возраст» ёшлар тележурнали.
16.55 «К-2» таништиради: «Бизникиларни билиб қўй».

*

18.00 — 20.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 «Голубой огонек» Шаболовкада.
21.50 Спорт кўрсатуви.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.45 Телеэкранда — премьера. «Ёввойи». Бадиий фильм (Франция).

Жума, 14. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.30 «Гўзаллик оламида». Кинопрограмма.
10.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика.
11.00 «Талаба ва спорт».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Билмасвой қуёшли шаҳарда». Мультфильм.
18.30 Болалар учун. «Қўнғироқча».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Одобнома».
20.00 «Чор Бакр». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ватанни севмоқ иймондандир».
21.45 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 2-қисм (1 январдаги кўрсатув такрорланади).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Болалар учун. «Табассум».
19.55 «Мўъжизалар оламида».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Мусиқий меҳмонхона».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг...».
9.40 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Аёз бобо». Бадиий фильм.
11.20 «Америка М. Таратута билан».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.

Театр шинавандалари, Сизлар учун!

12.20 М. Горький. «Достигаев ва бошқалар». Давлат академик Малий театрининг фильм-спектакли.
14.45 Мультфильм.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Тадбиркор», «Бизнес-класс».
16.15 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Аёз бобо». Бадиий фильм.
17.50 «Мулкдор алифбоси».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Бир кўриш керак».
18.40 «Инсон ва қонун».
19.15 «Мўъжиза». Ёш дизайнерларнинг халқаро танлови.
19.30 Халқ куйларидан концерт.
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 22-серия.
22.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
22.45 «Матбуот-экспресс».
22.55 «Кабаре».
23.35 «Х» кўрсатуви.
23.50 «Академия».
00.15 «Мусиқий обоз». Танаффус пайтида (01.00) — Янгиликлар (01.35) — Париж — Дакар — Париж автораллиси.
02.45 Хоккей. ХХЛ чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Автомобилист» (Екатеринбург). 2 ва 3-даврлар. «Лужники» Кичик спорт саройидан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.05 «Кетдик».
9.15 «Околесица» кабареси.
10.10 «Уз манзили».
10.40 «Уз-ўзига режиссёр».
11.25 Янги чизиқ. «Дахлдор».
11.55 Россия телевизион театри С. Мрожек. «Афсунгар туни».
12.40 «Свастика фонидаги сурат».
13.10 «Россияда бизнес».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Телегазета».
14.10 «Кино уйида джаз-клуб».
14.40 «Оддий кунлар».
15.25 Мульти-пульти.
15.35 Жума кунлари Дисней. «Зеб-зийнат ортидан қувиб». Бадиий фильм. 2-серия.
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 Мульти-пульти.
17.05 «Трансросэфир».

*

18.00 — 19.10

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.10 Киномарафон. «Саргузаштлар оламида».
19.25 Киномарафон. «Сойлар армияси». «Саргузаштлар оламида» туркумидан бадиий фильм (Франция, Италия).

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 «К-2» таништиради: «Халқ франки».
23.30 Спорт кўрсатуви.
23.35 Волейбол. Европа конфедерацияси кубоги.

Шанба, 15. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.30 Республика газеталарининг шарҳи.
9.45 «Қутлов». Мусиқий кўрсатув.
10.45 Янги китоблар.
11.15 «Аҳвол қандай, чемпион!». Ботир Мамедов.
11.35 Ўзбек тилини ўрганамиз.
12.05 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Томоша».
18.35 «Фан фидойиси». Академик Ғани Мавлонов.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотига номзадлар. «Ҳажнома» ораторияси, «Маликаи айёр» операси.
19.55 «Тоғ капалаклари». Телефильм.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Халқаро шарҳловчилар давраси.
21.30 «Ёшлик базми».
23.10 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Ўрмон орти жарлигида». Телефильм.
20.00 «Ўзбекистон спорти».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Кинокўзгу». Жерар Филипп (Франция).

● «ОРБИТА IV»

6.45, 13.05, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.50 Эрталабки гимнастика.
7.00 «Матбуот-экспресс».
7.10 «Ишбилармон кишининг шанба тонги».
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон-15».
9.30 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
11.00 «Тонгги почта».
11.30 «Лаззат».
11.45 Мультфильм.
11.55 «Око» студияси таништиради: «Кинооператор Георгий Епифанов». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
12.35 «Тиббиёт Сиз учун».
13.10 «Иккинчи бор туғилиш». Сергей Соловьев фильмлари.
13.30 «Болаликдан кейинги юз кун». Бадиий фильм.
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Пеппи Узунпайпоқ». Болалар учун кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 17-серия. 4-қисм.
15.50 «Ҳаёт ва сиёсат».
16.20 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви. Аэробика. Халқаро турнир.
17.00 «Янгра, гармонь!».
17.45 «Ҳайвонот оламида».
18.25 «Ҳафтанинг акс садоси».
18.55 «Брейн-ринг».
19.45 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Черри стритдаги шартнома». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Тақдир ҳазиллари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
22.30 «Юлдузлар буржи остида».
23.45 «Матбуот-экспресс».

«Сно-видение» тунги канали

24.00 «Тунги хит».
00.20 Лос-Анжелесда кикбоксинг бўйича мусобақалар.
00.40 «Стоп-кадр».
01.45 «Тунги хит» (давоми).
02.20 «Дебют».
02.30 «Яна бир бор М. Жексон ҳақида». Танаффус пайтида (01.00) — Янгиликлар (01.35)—Париж — Дакар — Париж автораллиси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ҳужжатли фильм.
8.45 Мульти-пульти.
9.00 «Мегаполис».
9.30 «Сиз яратган боғ».
10.00 «Рост» студияси. «Рухсатингиз билан таклиф этаман».
10.30 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.

*

11.15 — 14.05

«ЎЗБЕКИСТОН» ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

11.15 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
11.25 «Жаҳон ва биз» («Қуёш» гелеомарказ илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси).
11.55 «Ён қўшни — жон қўшни».
12.25 «Безнен мирас» (татар тилида).
13.05 «Асрларга татигулик...». Чингиз Айтматов асарлари асосида.
13.50 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

14.05 «Шахс».
14.35 «Оддий фашизм». Бадиий-публицистик фильм. 1-серия.
15.45 «Оддий фашизм». 2-серия.
16.50 «Тилла шпора».
17.20 «Квадрат илдиз остидаги чақа-тангалар».

*

18.00 — 19.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 «Овросиё-ТВ» таништиради: «Леди ва қароқчи». Бадиий фильм.
21.05 «Мутлақо махфий».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Сариқ сувости кемаси» клуби (Эс-Эн-Си).
23.00 Тунги сеанс. «Зим-зиё ҳиёбонлар». Бадиий фильм.
00.25 «А» программаси.

Якшанба, 16. I

● УзТВ I

7.00 — 9.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 49—50-сериялар.
11.00 «Алифбо сабоқлари».
11.30 «Ватан посбонлари».
12.10 «Қишлоқ ҳаёти». Публицистик кўрсатув.
13.10 «Ўзбекистон» халқаро телеканали. «Янги йил тилаклари» (такрор.).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ажойиб гилам». Мультфильм.
18.10 «Туркистон» саройида Арча байрами.
19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида).
19.30 «Ойнаи жаҳонда».
19.50 Охунжон Мадалиев концерти. Халқлар Дўстлиги саройидан ёзиб олинган.
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 «Насриддиннинг беш хотини». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.00 «Совға».
18.25 «БМБ» (Ёш тижоратчининг иш кунлари).
18.35 «Рок ҳақида».
18.55 «Ҳар соҳадан бир шингил».
19.05 «Курьер».
19.20 Эълонлар.
19.25 «Видео-О».
21.05 «Даракчи».
21.15 «Шарқ дурдоналари».
21.45 «Парижга қайтиш». Франция билан учрашув.
22.15 Эълонлар.
22.20 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

6.40, 17.15, 19.00, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
6.45 Эрталабки гимнастика.
6.55 «Руҳни чиниқтириш».
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Телесеренада».
9.00 Ахборот-мусиқий кўрсатуви.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.00 «Полигон».
10.30 «Спортлото» тиражи.
10.45 «Ҳамма уйдалигида».
11.15 «Тонг юлдузи».
12.05 «Детектив ленд».

«КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:

12.55 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.05 «Кусто командасининг сувости одессияси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.
13.55 «Саёҳатчилар клуби».
14.45 Янгиликлар.
15.00 Мультфильмлар премьераси: «Феликс лақабли мушук», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
15.50 Хоккей. ХХЛ чемпионати. МАСК — «Спартак». 2 ва 3-даврлар. МАСК Спорт саройидан олиб кўрсатилади.
17.20 «Эфирда бевосита мулоқот».
18.00 «Ҳунарли хор бўлмайди».
18.05 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
18.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
19.05 «У ёқдан бу ёқдан».
19.35 «Автошоу».
19.55 «Александр-шоу ёки 30 йилдан сўнг».
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.50 «Орзулар вокзали». Ю. Башмет.
23.50 «Ассалому алайкум!».
00.30 «ТВ-галерея».
00.50 Париж — Дакар — Париж автораллиси.
01.00 Янгиликлар.
01.15 М. Финберг раҳбарлигидаги оркестр чалади (Белорусь).

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «Нинон». Ҳужжатли фильм премьераси.
8.45 Мульти-пульти.
8.55 Хайрли тонг! «Чемпионлар учун нонушта».
9.25 «Рост» студияси. «Кунлардан бир кун мактабда», «Соник — суперёжик».
9.55 «Катта хоккей».

*

10.25 — 11.55

«ЎЗБЕКИСТОН» ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

10.25 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
10.35 «Мусиқа оламида».
11.10 «Япониянинг анъанавий ҳунармандчилиги».
11.40 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

11.55 ХХ аср кадрда ва кадр ортида. «Рус—Япон урушининг сирлари».
12.55 «Нима ҳам қилардинг — сиғинаман...». В. Третьяков.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.00 «Кесиб ташламанг».
14.20 «Нархини биз белгилаймиз». Танлов кўрсатуви.
14.50 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.

*

15.55 — 18.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.25 Диснейнинг сеҳрли олами. «Гуфи ва унинг командаси», «Қора плащ».
19.20 Россия телевидениесида Си-Би-Эс кечаси: «Гитлер ва Сталин. Ғазаб мероси». 1-қисм.
20.30 «М-трест».
20.45 «Гитлер ва Сталин. Ғазаб мероси». 2-қисм.
21.25 «Ксюша ҳузурида».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Ҳаёлпараст». Бадиий фильм (Си-Би-Эс).
00.20 «Маҳорат билан бажарилган жиноят». Бадиий фильм (Си-Би-Эс).

Фарида БЎТАЕВА

ЎЗБЕКИСТОН, ЎЗЛИГИНГГА ЖОН ТИКАМАН

* * *

Сочларимни райҳон ўпди, билмадинг,
Тилларимдан тўкдим новвот, билмадинг,
Тўкил, дедим, тўкилмадинг, тўлмадинг,
Энди сенинг кўкрагингга тоғ қулар,
Энди менинг кўкрагимда доғ тўлар.

Олтин олма ардоқладим боғимда,
Аласлилар узиб кетди, бағримдан,
Ичса илон ўлар энди қонимдан,
Энди сенинг боғларингда кўз йиғлар,
Энди менинг қисматимда сўз йиғлар.

ЎЗИМНИКИ

Ўзбекистон, ўзлигингга жон тикаман,
Ўргилайин, беклигингга чин бекаман,
Истасам гар ҳайрат, иффат, шон экаман,
Бўзми, тилло ерим энди ўзимники.

Тутми, жийда мева зоти ларзон-ларзон,
Ҳар қадамда буғдой, пахта, шоли хирмон,
Олтинга йўқ ҳиммат сизда, бизда арзон.
Мўлми-кўлми терим энди ўзимники.

Ололмаган иймонимни ололмайсан,
Икки дунё бўйнимга қарз илолмайсан,
Хазинамнинг ҳисобини қилолмайсан,
Каммми, ортиқ кирим энди ўзимники.

Уят қилмас ҳеч ким ўсма қўйиб юрсам,
Сочларимга пилик солиб тўйга борсам,
Кафтларимнинг бўз ерига хино эксам,
Кўзмунчоғу, ирим энди ўзимники.

Ўзбекистон, ўзлигингга жон тикаман,
Ўргилайин, беклигингга чин бекаман,
Истасам гар ҳайрат, иффат, шон экаман,
Сўзим, кўзим, ўзим энди ўзимники.

АБДУЛЛА ОРИПОВГА

Кўз ўнгимда сарғайиб борар,
Баҳорим деб таниган олам.
Кўз ўнгимда кичрайиб борар,
Муштдеккина муштипар онам.
Кўз ўнгимда киртайиб чўкар,
Нур ёғилган жоду қабоқлар.
Кўз ўнгимда кимсасиз қолар,
Тиллога тенг, тилло сабоқлар.

Айланади дунё кажрафтор
Кўз ўнгимда, гувоҳман ўзим.
Қиёмат кун ўқиса сизни,
Дажжолларга киради тўзим.

Кўз ўнгимда тебранар бешик,
Яна қанча олим, шоир, бек.
Абдулла деб ўлади бешак
Юртда қолса охирги ўзбек.

БОБУР ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Бўлди ғарқ орому форуғ дарёйи ёшдин яна,
Чун кўз ёшим уммонлиғи таънаи тошдин яна.
Найлайин ичдим билиб какраи ошдин яна,
Сочнинг савдоси тушди бошима бошдин яна,
Тийра бўлди рўзғорим ул қаро қошдин яна.

Сарбасар саҳро кезиб ятоқдин гул тердим, вале,
Йўқдин бор қилмиш ишим воқиф эрди сирдин, асло,
Ошкор бўлди бори, кўчармен бу ердин, вале,
Мен худ ул тифли парийвашга кўнгил бердим вале
Хонумоним ногаҳон бузулмағай бошдин яна.

Ки сени, кўрмай бурун танга муқарраб эрди дил,
Энди ул ёлғиз яшар мисли камар танҳою тул,
Бул кўзим ушбу кўзимға ғаним бўлдики бил,
Юз ямонлиғ кўриб андин телба бўлдинг эй кўнгил,
Яхшилиғни кўз тутар сен ул парийвашдин яна.

Ҳар қадамда мўтадинлар жафоси кетмас нари,
Янгирур дардим яна кунба-кун ўтган сари,
Борму мушфиқ бош силарға топилурми муштарий,
Тош урар атфол мени уйда форуғ ул парий,
Телбалардек қичқирурмен ҳар замон тошдин яна.

Фарир тож эрдин Фаридун бошин не кесмиш атай,
Бир жонимға минг жазо берган тажаллидин кечай,
Эй ёри жон, бу не азоб, оғу бўл, мен жон деб ичай,
Оёғим етгунча Бобурдек кетар эрдим, нетай,
Сочнинг савдоси тушди бошима бошдин яна.

УНИ ҲАММА ТАНИРДИ

«Ассалому алайкум, азиз қишлоқ меҳнаткашлари! Сиз «Қишлоқ ҳаёти» эшиттиришини тинглаяпсиз. Ҳозир сўзни мухбиримиз Қўчқор Ҳайдаровга берамиз...».

Ҳа, ҳар куни республика радиосининг соат 13 дан 14 гача бериладиган «Қишлоқ ҳаёти» эшиттиришини мунтазам тинглаб борадиган радиотинглoвчилар минг афсуски, 3 январь куни катта муҳаррир, фидойи қаламкаш Қўчқор Ҳайдаровнинг энг сўнгги эшиттиришини эшитдилар. Мудҳиш фалокат туфайли шафқатсиз ўлим уни орамиздан олиб кетди.

Билмадик, балки худо умри қисқа одамларга бошқача юрак ато қилар эканми? Унинг юзидан самимият, ажиб нур ёғилиб турарди. Жиддий маънода гаплашса ҳам худди кулиб тургандай кўринарди. Радиода ҳамма билан аҳил, ака-укадек муомала қиларди. Лекин раҳматли ичидагини сира сездирмас, болалигида тортган азоблари-ю, ТошДУда, ҳам Қишлоқ хўжалиги институтида қийналиб ўқиганларини

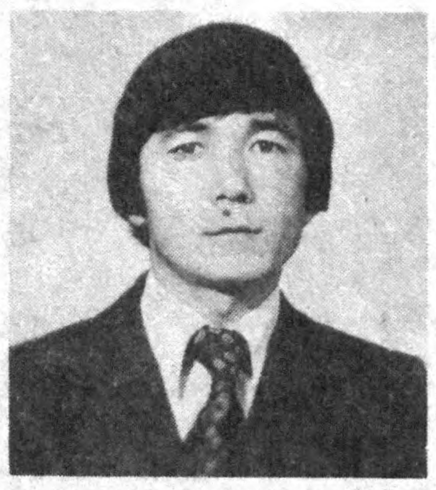

ҳеч кимга гапириб юрмасди. Биз билардик.

У доим шошилиб юрарди. Ҳар куни гоҳ овозэшитгич аппарати ёнида, гоҳ машинкада ўзи бемалол материалларни ёзиб кетаверарди. Бунинг устига у материаллар тайёрлаш билан бирга касаба уюшмасининг барча ташвишларига ҳам шерик эди.

Қўчқор Иқтисодиёт ва Қишлоқ ҳаёти таҳририятида ўн йилдан кўпроқ вақт ишлаган бўлса ундан эслашга арзигулик жуда кўп хотиралар қолди. Бугун Қўчқорни таниган, билган, овозини эшитган дўсту ёрлари, тинглашлари ҳайратланишяпти. Таҳририятга телефон қилишиб сўрашяпти.

Биз баъзан билиб-билмай бир-биримизнинг дилимизни сиёҳ қиламиз. Баъзан ўз хатоларимизни тушуниб узр сўрамоққа улгурамиз ҳам. Баъзан эса... Йўқ, у ҳеч кимнинг дилини ўкситмади. Ҳалол яшади.

Қўчқор ёш кетди. Ўттиз етти йил яшаб орттирган давлати — уч фарзанди, қатор ёру-дўстлари ва радио тўлқинлари орқали бутун Ўзбекистон, қолаверса Туркистон ўлкалари бўйлаб тарқалган неча ўнлаб эшиттиришлар бўлди. Ва... Эҳ, у неча ўн йиллар давомида елиб-югуриб, эндигина калитини олган уйида ҳам яшолмади.

Начора? Ўлим ҳақ экан. Энди Қўчқор қайтиб келмайди. Минг афсус... Фақат бизлар — уни кўрган, билган ёру-дўстлари юрагида у яшайверади.

БИР ГУРУҲ ДЎСТЛАРИ.

МАРСИЯ

Қирққа кирмай қирчин бўлганим-ов,
Паймонаси янги йилда тўлганим-ов,
Қўчқор бўлиб ўйнаганим, кулганим-ов,
Намозшомда қаён шошиб борар эдинг!

Қорадарё бўйидаги кенгликларга,
Ота-онанг ётган азиз дўнгликларга,
Пўлкан шоир юрган уват чўнгликларга,
Чорладими, айро йўлдан бородурсан!

Етимликда улғайганим, унганим-ов,
Юрагида ғайрат жўшиб турганим-ов,
Ватан дея, болам дея елганим-ов,
Бизни ҳайрон этиб қайга бородурсан!

Самарқанднинг мард ўғлони — ботирим-ов,
Юрагида ишқлар тўлиб турганим-ов,
Ҳасрат нима билмаганим кулганим-ов,
Қайдан келиб, қаён кетиб бородурсан!

Дилшода САЙДОЛИМОВА.

Шогирдлик каломи

ШАХМАТЧИ ОЛИМ

Юртимизда илмли ва билимли кишиларни домла, деб қадрлашади. Мен эса юзлаб шогирдлар тарбиялаган, минглаб мухлислар кўнглига йўл топа билган устоз Мамажон Муҳиддинов ҳақида кўнглим тубида асраб юрган илиқ сўзларимни айтгим келади.

Боиси, Мамажон ака мамлакатимизнинг шахмат бўйича биринчи спорт устасидир. Айни пайтда дастлабки чемпиони ҳамда халқаро ҳаками ҳисобланади. У кишининг мавқеи, унвон ва лавозимлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Хусусан, тарих фанлари номзоди, Ўзбекистон журналистлар уюшмаси аъзоси.

Ҳа, бизнинг устоз мамлакатда ўзига хос шахмат мактаби яратган инсон. Умр бўйи тиниб-тинчимаган, бехаловат Мамажон ака диёримизнинг шаҳар-қишлоқлари, дала ва корхоналарида бўлиб, қадимий шатранж ўйини ҳақида мароқли ҳикоя қилишга, бир варакайига кўпчилик билан яккаш дона суришга улгурарди. Мамлакатимиз шахматчиларининг биринчи марта халқаро мусобақага йўл олиши ва жаҳон шахмат олимпиадасида фахрли иккинчи ўринни эгаллаб қайтиши устозниг 65 йиллик баҳорини қаршилаётган дамларга тўғри келганди.

У киши ҳали мактабда ўқиб юрган пайтларидаёқ юртимиз етакчи шахматчиларининг эътиборини қозонганди. Кўп ўтмай темирйўл транспорти инженерлари институтида жиддий рақиб эканлиги намоён бўлган. Кетма-кет тўрт маротаба шаҳар, республика чемпиони бўлиш ҳар кимга ҳам насиб этавермайди. Собиқ Иттифоқ қишлоқ шахматчилари ўртасида ўтказилган мусобақаларда уч маротаба ғолиб чиққан.

Ўзбекистон Фанлар академияси тарих институтида фаолият кўрсатаркан, 1970 йили мамлакатда илк марта янги мавзу — «Ўзбекистонда шахмат маданияти тарихи» деган номзодлик диссертациясини ёқлади. Биринчи марта ўзбек шахмат терминологиясини ишлаб чиқди. Кетма-кет китоблар ёзди. Хусусан, «Шарқ-шахмат Ватани», «Шахмат алифбоси», «Шахмат ва адабиёт», «Шахмат тахтасида яширинган олам», «Аъзамовлар сулоласи», «Азмиддин Хўжаев хотира-соврини» каби китоблари нашрдан чиқиб, шатранж ошуфталари қўлига тегди.

«Оқлар ва қоралар», «Шахмат новеллалари», «Шахмат санъати дурдоналари», «Шахмат ўйини назарияси ва амалиёти» каби ўнлаб китобларнинг ўзбекчалаштирилиши ҳам мамлакатимизда қадимий шатранж ўйинини оммавийлашувида алоҳида аҳамият касб этди. Устоз ўзининг «Шахмат алифбоси» китобини ёзиш билан юртимиз мактабларида шатранж дарслари ташкил этилишини орзу қилганди. «Азмиддин Хўжаев» китоби орқали Ўрта Осиё қадимий ақл идрок ўйинининг Ватани эканини тарғиб этишга ҳаракат қилган.

Мамажон ака шахмат тарихини ўрганиш, китоб ёзиш билан кифояланмай газета ва журналлар, радио-телевидениеда чиқишлар қилишга ҳам улгурарди. Унинг қарийб 40 йил мобайнида, «Ўзбекистон овози» рўзномаси таҳририяти билан яқиндан мулоқотда бўлиб, 4 мингдан зиёд катта-кичик мақола, очерклар эълон қилиши, унинг чин маънодаги қаламкашлигидан далолатдир. Отахон рўзномада узоқ йиллар мобайнида шахмат бурчагини ташкил этиб, бошқариб келмоқда. Газета ташкил этган ижодий танловда Мамажон аканинг совринли ўринни олиши ҳам тасодифий эмас.

Ҳа, ўзининг ярим асрлик ҳаёт ва ижодини Ўзбекистонда шахмат санъатини ривожлантириш, оммавийлаштириш, етук дона сури[illegible] усталарини тарбиялаш борасида ҳормай-толмай хизмат қилди. У узоқ йиллар мобайнида Ўзбекистоннинг биринчи чемпиони Азмиддин Хўжаев хотирасига бағишланган мусобақани ташаббускори ва ташкилотчиси сифатида ўзини кўрсатди. Кўп йиллар мобайнида республика шахмат уюшмасини бошқарди. Ҳозир ҳам мазкур уюшманинг вице-президентидир. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер М. Муҳиддинов, юртимизда қадимий шатранж ўйинини тарғиб қилиш, шахматчилар сафини кенгайтириш йўлида ҳамон ҳормай-толмай хизмат қилмоқда. Мен миннатдор шогирд сифатида устозга ҳамиша омон бўлинг, дегим келади.

Улуғбек ЭЛБЕКОВ,
спорт усталигига номзод.

ТУНЛАР ИСЁНИ

(ТУРКУМ)

Бирдан чақмоқ чақди-да, момагулдирак даҳшат билан наъра тортди. Кейин ёмғир, йўқ, сел, дўл, йўқ, ундан ҳам баттари ёға бошлади. Туйқусдан шамол ҳам, йўқ, бўрон, тўзон, йўқ, ундан ҳам баттари кўтарилди. Нима бўлаётганини тушунолмай қолдим. Тасаввур қила оляпсизми? Бир қарасам, осмондан бир катта юлдуз шундай тезлик билан ерга тушиб чил-парчин бўлиб кетдики, зарралари ҳамманинг кўзини кўр, қулоқларини кар қилмоқда.

Қаранг, бу ҳам етмагандай жамики денгизу дарёлар, сойю, анҳорлар ўзанини узиб кетди, тошиб кетди. Ҳатто, ариқчалар, жилғалар ҳам қолмади. Бир вақт кимдир уйингга ўт тушди-и-и! — деди. Бундай қарасам, нафақат уйимга, умримга, шодлигиму ёшлигимга, бардошу тоқатимга, жону-жаҳонимга, ўт тушган экан...

Ана, энди кўринг томошани! Осмонга чиқсам ерга ташлайди, ер шамолга беради, шамол ёмғирга, ёмғир эса ўтга!

Шу зайлда қанча вақт ўтди, билмадим, бундай қарасам, ияклари бойланган онамнинг теппасида ўтирибман...

Ўзи нима бўлди, нималар бўлди,
Қайси қиёматда сизни йўқотдим.
Айни баҳор чоғим, гуллаган чоғим,
Бевақт қор бўрондан жуда совқотдим.

Ўзи нима бўлди, нималар бўлди,
Икки жон риштаси узилди қачон.
Шунчалар осонми, жарга қулатмоқ,
Қандай кўз қийди-я, шундайин осон.

Ўзи нима бўлди, нималар бўлди,
Кўз очиб юмгунча дунё чархпалак.
Сизми ё, менми ё, ўзи ким ўлди,
Ҳануз билолмайман, билолмайин ҳалак.

Наҳот!!! — дейман. Наҳотки!!! — дейман. Тавба!!! — дейман ёқамни ушлаб. Ўзим ўргилай онажон, ўзим жонингиздан айланиб кетсам бўлмасмиди! Ахир холларингизни тукигача, ажинларингизни нечталигигача биламанку! Наҳот, дийдор деган шу оддий нарса, чақирсанг келадиган, йўқолсанг қарайдиган шу кўзлар, шу қошлар, шу лаблар, кўраверип кўникиб кетган шу оддий нарса, шунчалар буюк неъмат бўлса?

Тоғ қуласа, елкамни тутай,
Юлдуз учса қайтишин кутай,
Денгиз тошса ичимга ютай,
Она, сизни бир кўрсам бўлди.

Майли, ҳурлар домига олсин,
Жодугарлар қийноққа солсин,
Ёру дўстим армонда қолсин,
Она, сизни бир кўрсам бўлди.

Омон қўймас жонимни алам,
Сомон солсанг тик турмас танам,
Мендан кўпроқ йиғлайди болам,
Она, сизни бир кўрсам бўлди.

Қиёматга қолди-я дийдор,
Мерожгача яна не кўй бор,
Икки дунё кутарман бедор,
Она, сизни бир кўрсам бўлди.

Акам юзимга жовдирайди, опамлар кўзларимга термулади: Бирор нарса ёздингми? Синглим эса ҳали ўқимасимдан туриб йиғлай бошлайди. Жим-жим. Бундай гўзал йиғини ҳеч қаерда кўрмаганман.

Жигарларимни эса жони ҳалак. Чунки ҳар сафар фақат шу шеърларимгина мени не-не балолардан омон сақлади, дейсиз!

Она, сизнинг қизингиз,
шоир эмас ишонманг,
Шунча вақт бир сўз демас,
бир сўз демас, ҳангу-манг.
Шоир жонин қарғаларга,
қузғунларга чўқитар.
Дил дафтари қўлма-қўлдир,
ёлмоғизга ўқитар.
Бир бошини минг келида,
ғийбатчилар туядир.
Тишда тишлаб юрганлари,
рақиб бўлиб куядир.
Кўролмайди кўйкаиаклар,
қилар иши хиёнат.
Ҳар қадамда жонбозлигу,
ҳар қадамда адоват.

У кўзи бу кўзига
дўстмаслигин билади.
Ҳеч кимдан кутмас нажот
ўз бағрини тилади.
Она, сизнинг қизингиз,
шоир эмас ишонманг...

Онажон, у турфа ранглар, гулларнинг, қушларнинг, осмону коинотнинг ранглари қай ерга кетди, қачон йўқолди? Ажаб, камалак деган мўъжизалар бўларди...

Қизимнинг қирмизи лаблари қайда-ю, ўғлимнинг гунафша кулгулари қани? Қизиқ, энди мен негадир, негадир ҳамма нарсани оқ ва қора, ҳа-ҳа, фақат оқ ва қора рангда кўряпман...

Сиз кетдингиз,
муаттар боғларнинг барги тўкилди,
минг йиллик дунёнинг ранги тўкилди.
умримнинг нурафшон тонги тўкилди,
сиз ке-е-е етдингиз.

Сиз кетдингиз,

осмон билан ернинг фарқи йўқ, энди,
кундузу тунларнинг исёни тинди,
аламми, ситамми қонимга инди,
сиз ке-е-е-етдингиз.

Онангиз агар шошил, деса, шошилинг! Гул юзларга, бинафша кулгуларга ишонманг, Ҳа, болам, ўлимни ҳамма кўради, тўйни эса фақат шошилган. У, онажон, дунёнинг нодон куёвлару, ноқобил келинлар билан нима иши бор!!! Дунё-дунёда.

Умр эса бир тутам. Ўлим эса бир қадам...

Қаердасиз, онажон, она,
Пойандозлар солайлик келинг.
Бўшаб қолган остонангизга,
Қаранг, салом қиляпти келин.

Ҳувиллаган якандозларнинг
Қовуқлари таранг тортилар.
Меҳроб узра инграр жойномоз,
Тўзим тилар, тўзимлар тилар.

У, дунё-я бунча бағринг кенг,
Яхши-ёмон сиғар баробар.
Тунлар исён қилаверади,
Тонглар эса, тонглар суманбар...

Қаердасиз, қайдасиз, она
Пойандозлар солайлик келинг.
Бахт тўшалган остонангизга,
Қаранг, салом қиляпти келин.

«ВЕЛОДАЙДИ»

● Олмониялик 51 ёшли Хайнц Стукени таниш-билишлари «велодайди» деб аташади. Бу бежиз эмас...

Хайнц салкам чорак аср давомида велосипедда 350 минг километр йўл босди. Икки ғилдиракли йўлдоши билан бирга дунёнинг 186 мамлакатида бўлди. Қизиғи шундаки, у ўз уйида камдан кам бўлади. Қадрдон велосипедини эса бошқасига алмаштирмаган.

— Албатта, денгиз, дарёларда, тоғлик ҳудудларда кемада, самолётда юраман. Йўл йўлакай хунарим орқасидан кун кўраман. Сурат тушираман, расм чизаман, мақола ёзаман, қизиқарли учрашувлар ўтказаман. Самарқандда ҳам шундай қилдим. Менга бу ўлканинг тарихий ёдгорликлари ва одамларининг меҳмондўстлиги ёқди. Бошқа жойларда бу ҳақда албатта гапириб бераман...

Ф. ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СПОРТ

СОВРИН ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

Москвадаги «Динамо» ўйингоҳи манежида ногиронлар ўртасида мини-футбол бўйича халқаро турнир ўтказилди.

Ногирон футболчилар халқаро уюшмаси — АФИ кубоги учун курашда Россиянинг икки жамоаси, Украина ва Ўзбекистон футболчилари ўзаро куч синашдилар. Асосий кураш «Россия-1» ва Ўзбекистон футболчилари ўртасида давом этди. Аввалига майдон эгалари 4:3 ҳисобида устун келишди. Ҳал қилувчи ўйинда футболчиларимиз маҳорат кўрсатиб, 3:2 ҳисобида ғалаба қозонишди. Шундай қилиб, асосан «Матонат» жамоаси ўйинчилари асосида таркиб топган мамлакатимиз терма жамоаси илк марта уюштирилган мусобақада АФИ кубогини қўлга киритди.

ЧЕМПИОНЛАР ШАРАФЛАНДИ

Ўзбекистон миллий футбол чемпионатининг ғолиби «Нефтчи» жамоаси ўйинчиларини шарафлаш маросими бўлди.

Юсуфжон қизиқ Шакаржонов номли вилоят мусиқали драма ва комедия театрида чемпионларга «олтин» медаллар тантанали суръатда топширилди. Ўзбекистон футбол уюшмаси эса ўтган йилнинг энг яхши ҳаками номига тошкентлик Бобур Ҳайдаров лозим топилганини маълум қилди.

МАВСУМОЛДИ УЧРАШУВЛАРИ

Москвада МДҲ чемпионлари кубоги учун иккинчи марта халқаро мусобақа ўтказилади.

Ўн олти жамоа тўрт гуруҳга бўлинган ҳолда 28 январь — 5 февраль кунлари ўзаро куч синашадилар. Ўзбекистон чемпиони — «Нефтчи» жамоаси тўртинчи гуруҳда Минск динамочилари, Бишкекнинг «Олға» ва Россия ёшлар терма жамоаси билан баҳслашади. Совринлар учун 50 минг АҚШ доллари ажратилган. Финалчилар бунинг 50 фоизини олишади. Бунда ғолибга 35, финалчига 15 фоиз маблағ ажратилади. «Нефтчи» дастлабки учрашувни 29 январда «Олға», эртасига Минск динамочилари билан ўтказиб, 31 январда Россия ёшлари билан майдонга тушади.

Тошкентдаги «Ўзбекбирлашув» қошидаги маҳсулот жўнатиш омборхонасининг «Бегим» брокерлик идораси 1994 йил 3 январдан бошлаб

ТУГАТИЛГАНЛИГИНИ

маълум қилади.

Даъволар бир ой муддат ичида қабул қилинади.

Маълумот учун телефон: 48-19-83.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Нақлиёт ички ишлар бошқармасининг раҳбарияти ва шахсий таркиби, бошқарма бошлиғининг муовини Х. К. Набихоновга отаси

Каримхон НАБИХОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекистон овози» газетаси таҳририяти жамоаси республикада хизмат кўрсатган врач, журналистлар уюшмаси аъзоси, газетанинг фаол муаллифи

Зикрилла ЭГАМБЕРДИЕВнинг

вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оила аъзоларига, қариндош-уруғларига чуқур таъзия билдиради.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН.

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Зиёд ДАВРОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Каримжон РИХСИЕВ, Миршароф МУҲСИМОВ, Олимжон НАЗАРОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» иловаси учун масъул), Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти бўлими — 33-21-43.
Иқтисодиёт бўлими — 33-47-80, 32-54-27.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими — 33-54-55, 32-26-70.
Адабиёт, фан ва маданият бўлими — 33-07-20, 32-57-19.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49, 33-76-04.
Ахборот ва спорт бўлими — 33-12-56, 32-55-16.
Тижорат, эълонлар — «Осиё бозори» редакцияси — 33-41-89, 32-55-70, 33-38-55, 32-54-12.
Шароф Рашидов фонди — 33-34-69, 33-20-36.
Қабулхона — 33-65-45, 32-55-15.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ

Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-46-24;
Навоийда — 3-74-76;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 4,44-62;
Қаршида — 3-25-79;
Қумқўрғонда — 52-624;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Фарғонада — 6-37-16.

● Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.
Ҳажми 3 босма табоқ.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Г—687. тир. 82.747. топширилди — 20.00.

Навбатчилар: Н. ШАКАРОВ, А. ПЎЛАТОВ.

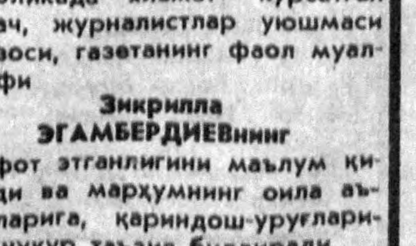

МАНЗИЛИМИЗ: 700083. ТОШКЕНТ, ГСП, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «БуюкТурон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6